Է ՏԱՐԻ 1796 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ԱՐԱՑ 4382 – Հ. Տ. 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 – Ն. Տ. 20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 – ՀԻՋՐ. 28 ՃԸՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ

8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آره وك
غزته سى اداره سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ... Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ... համաձայնութեան իրեն մաս.
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ... ...կուրծքի
» » Վեցամսեայ » » ...
» » Եռամսեայ » » ...
Գաւառաց » Տարեկան » » 200
» » Վեցամսեայ » » 100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ 28
Դուրս զրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՎԷՃԸ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐ. — ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ. — ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ԶԻՋՈՒՄՆ.

Անցեալ շաբթուն մէջ համառօտիւ ծանուցինք Փորթուկալի զիջումը Լորտ Սալզպըրիի վերջնագրոյն։ Նորագոյն տեղեկութիւններէն կ'երեւի թէ խնդրոյն այս վախճանը բաւական սրտայոյզ եղած է։ Յունուար 11ին, Լիսպոնի անգլ. դեսպան Պ. Փեթր Լորտ Սալզպըրիի կողմէ վերջնագիր մը մատոյց փորթուկէզ կառավարութեան, պահանջելով որ Մոզամպիքի մէջ Զամպէզի և Շիրէ գետերու կողմն (հարաւային-արեւելեան Ափրիկէ) փորթուկէզ զօրքերը քաշուին այն երկիրներէ որք անգլիական պաշտպանութեան ներքեւ էին և ուր վերջերս արշաւեց Սերփա Փինթօ հազարապետն, և յայտարարելով որ եթէ մինչեւ 24 ժամ Փորթուկալ չընդունի Անգլիոյ պահանջումն, անգլ. դեսպանը պիտի մեկնի Լիսպոնէ և անգլիական ծովային ու ցամաքային զօրութիւնք պէտք եղած միջոցներն ի գործ պիտի դնեն։ Այս վերջնագրոյն յանձնուած պահուն հեռագիր եկաւ ի Լիսպոն թէ Զանզիպարի ամբողջ անգլիական նաւախումբը ճամբայ ելած է դէպ ի փորթուկէզ ծովեզերքն ի հարաւային Ափրիկէ, եւ Գոմպայէ ալ կը ծանուցուէր թէ կոտանուող 500 փորթուկէզ զօրաց հրաման տրուած է անմիջապէս դէպ ի Մոզամպիք ուղեւորելու։

Անգլիական ծանուցագրոյն ներկայացումը մեծ յուզում պատճառեց կառավարական ակմբոց և հասարակութեան մէջ։ Նախարարաց խորհուրդն և պետական խորհուրդն անմիջապէս ի նիստ գումարեցան Քարլոս Թագաւորին նախագահութեամբ, և բոլոր օրն ու գիշերը խորհրդակցութենէ ետք, արտաքին գործոց նախարար Պ. Պառոս Կոմէս ծանոյց անգլ. դեսպանին թէ Մեծին Բրիտանիոյ կողմէ ի գործ դրուած ճնշման վրայ, Փորթուկալ, բողոքելով հանդերձ այդ ճնշման դէմ և բիրտ զօրութեան առջեւ տեղի տալով, կը համակերպի վերջնագրոյն պահանջմանց։

Փորթուկէզ կառավարութեան զիջողական պատասխան տալուն պատճառներէն մին ալ սա էր թէ Ճիպրալթարի և Զանզիպարի փորթուկէզ հիւպատոսաց և Սէն-Վինսանի փորթուկէզ կառավարչին կողմէ եկած հեռագրեր կը ծանուցանէին թէ Անգլիացիք պատրաստութիւն կը կատարէն նաւային ցոյցեր կատարելու ի Քիլիման, Տելակոայի ծովախորշին մէջ, նաև ի Սէն-Վինսան և Վէրտ հրուանդանի կղզեաց առջեւ, ընդդէմ փորթուկէզ իշխանութեանց։

Այս լուրեր և կառավարութեան զիջողութիւնը ծանր յուզում յառաջ բերին։ Հանրապետական և ընդդիմադիր լրագիրք կծու յօդուածներ հրատարակեցին թէ՛ փորթուկէզ թագաւորութեան և թէ Մեծին Բրիտանիոյ դէմ։ Փողոցներու մէջ ինչ ինչ անպատեհ ցոյցեր տեղի ունեցան, և ժողովուրդն իւր դժգոհութիւնն արտայայտեց անգլ. դեսպանատան դէմ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Պառոս Կոմէզ հրաժարական տուաւ, խնդրոյն պատասխանատուութիւնն իւր վրայ առնլու համար։

Պիզմարք Իշխան իւր միջնորդութիւնն առաջարկեց՝ Անգլիոյ և Փորթուկալի վէճն համաձայնութեամբ վերջացնելու համար։ Պրուսիէյէ առ Թայմզ ուղղեալ հեռագիր մը սապէս կը բացատրէ Իշխան նախարարապետին միջնորդութիւնը։ Պրուսիէլի հակագերմանական Դեսպանախորհրդոյն մէջ Ֆրանսա բացարձակապէս կը մերժէ գերերարձ նաւերը խուզարկելու իրաւունքն, առանց որոյ կարելի չէ խափանել Ափրիկէէն գերեաց արտածումն։ (Անցեալ օր բացատրեցինք թէ Անգլիա ի՛նչ տեսութեամբ կը պաշտպանէ այս խուզարկութեան իրաւունքն և Ֆրանսա ի՛նչ տեսութեամբ կը մերժէ զայն։) Ֆրանսա ոյժ կուտայ Փորթուկալի, որ նմանապէս հակառակ է գերերարձ նաւերուն խուզարկութեան։ Թէ՛ Ֆրանսական կառավարութիւնն և թէ ֆրանսական մամուլն Անգլիոյ դէմ Փորթուկալի կողմը բռնեցին, բայց Փորթուկալի յամառութեան վերջ տալու համար Լորտ Սալզպըրի Պիզմարք Իշխանի միջնորդութեան պէտք չունեցաւ։

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսիա Պուլկարիայէն 24 միլիոն ֆր. կը պահանջէ ի փոխարէն ռուս բանակին բնակութեան ի Պուլկարիա, մինչ Սոֆիայի կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ 10 ու կէս միլիոն ֆր.էն աւելի պարտք չունի։ Ռուսիա կը պահանջէ նաեւ որ Պուլկարիա հարկադրուի իւր դանուբեան բերդերը քանդելու։ Վիեննայի լրագիրք կ'ըսեն թէ Ռուսիա՝ այս պահանջումներն ընելով՝ ինքն եւ Պերլինի Դաշնագրէն դուրս ելնելու համար պատրուակ փնտռել կը թուի։ Ռուսիոյ դժգոհութեան բուն պատճառն այն թուի լինել թէ Պուլկարիա կը յաջողի ինքզինք կառավարել առանց ռուսական օժանդակութեան։

ՀԱՄԱՃԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Փեթերսպուրկէ կը հեռագրուի թէ ինֆլուէնցան նուազած է ի Փեթերսպուրկ, բայց ընդհակառակն կը ճարակի Ռուսիոյ ծայրերը, մանաւանդ ի Կեդր. Ասիա, Քրասնավոտսք, Կասպից ծովուն եզերքը, նաեւ Սարախս, Փէնշտէհ. Ասխապատ և Մէրվ, ուր ժամանակէ մը հետէ կը տիրէր, այժմ ազատ են։

ԴԻՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Յունուար 12ին վեց մասնակի ընտրութիւնք կատարեցան ի գաւառս, ի փոխարէն այն ընտրութեանց զորս Երեսփ. Ժողովոյ հանրապետական մեծամասնութիւնն անվաւեր հռչակած էր։ Անվաւեր համարուած պուլանժէական և միապետական ընտրեալք վերստին ներկայացան ընտրողաց առջեւ։ Պուլանժէականութիւնը նոր հարուած մը կրեց այս մասնակի ընտրութեանց մէջ։ Երեք պուլանժէական ընտրելիք յաղթուեցան և մէկ միապետական ընտրելի, այնպէս որ հանրապետական մեծամասնութեան բեկած վեց ընտրութիւններէն չորսն հանրապետական արդիւնք տուին։ Թէ՛ որպէս ընդհանուր ընտրութիւններէն, նաեւ այս մասնակի ընտրութենէ սա հետեւութիւնը կը հանէ թէ երկիրը Սահմանադրութեան վերաքննութիւն չուզեր, ո՛չ ալ նախարարական տագնապ, այլ եկեղեցական խնդրոց մէջ խաղաղութիւն և գործնական չափուց վերաբերեալ օրէնքներ կը պահանջէ։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆՆ ԵՒ ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻ

Վարժարանական արձակուրդներուն առթիւ փափաքեցայ վերստին այցելութիւն մը տալ իմ հինօրեայ բարեկամիս, Բրիտանական Հանրագիտարանին (անգլ. Encyclopædia Britannica)։ Ի տես այդ հսկայ հաւաքածոյին մարդ կը հիանայ մարդկային մտաց աշխարհակալութիւններուն վըրայ, և միանգամայն խորապէս կ'ըզգայ թէ ոչ ոք իրաւունք ունի հպարտանալու իւր գիտութեան վրայ, որչափ ալ մեծ լինի այն, քանի որ դեռ այնչափ փոքր կը մնայ այն ընդհանուր գիտութեան համեմատմամբ զոր, որուն տիրանալ մարդոյ մահկանացուի չէ տուեալ, մանաւանդ մեր դարուն մէջ՝ յորում այնչափ ընդարձակ և այնչափ բազմաթեւ են գիտութիւնք, և այնչափ սուղ է մարդկային կեանքն։ «Կեանք սուղ և արուեստ երկայն» ինչպէս կ'ըսէր Հիպոկրատ արդէն իսկ քսան երեք դար յառաջ։ Բաւական աւելի վեհ փառքի հասոններէ կը բաղկանայ սոյն դիրքնտիր հաւաքածոյն զոր երկնելու համար գիտական աշխարհն դրդուած է։ Իւրաքանչիւր հատորի սկիզբը կը տեսնուի երկար ցանկ մը նոյն հատորին գլխաւոր յօդուածները խմբագրող մեծանուն գիտուններուն անուանց, գրական-գիտական ընդարձակատա՛ր ովկիանոս զոր կազմելու համար հազարաւոր գիտուններ միացած են, ինչպէս հազարաւոր գետեր կը միանան կազմելու համար ովկիանոսը։ «Երկինք երկին և երկիր»ի առասպելն է այս որ կ'իրականանայ, միայն թէ այս անգամ ծնեալը բոցահեր խարտիշագեղ պատանեակ մը չէ, այլ նոյն իսկ դարուս գիտութեան լոյսն է մարմին առած մեծափառ երեւոյթի մը տակ, հսկայակ կոթող մը զոր ժամանակակից գիտութեան հսկաները կանգնած են իւնեւտասներորդ դարու սահմանագլխոյն վրայ՝ գագաթն Բաբելոնի հսկայից նման իրենց անգթն յիշեցնելու համար ապագայ սերնդոց։ Եւ եթէ երբեք բաղդին մէկ աղէտալի և ձախող բերմամբ արդի քաղաքակրթութեան եւ գիտութեան բոլոր արդիւնքներն ոչնչանային և միայն այդ հաւաքածոյն, որ միայնակ պատուական և աչագին մատենադարան մը կ'արժէ, ազատէր համայնաւեր կործանումէն, ինքն եւեթ բաւական պիտի ըլլար ոչ միայն կատարեալ գաղափար մը տալու արդի քաղաքակրթութեան վրայ՝ այլ և ընդհուպ նորա աւերակաց վրայ նոր մը կանգնելու՝ նման առաջնոյն։ Նաւարկէ որչափ որ կ'ուզես այդ լայնածաւալ ովկիանոսին մէջ, փառաց եզերք որ դուն դեռ եզերքը չհասած ուրիշ մը կըսնայ աշխարհի շրջանն ընել․․․ առնուազն տասն անգամ։ Ո՞չ ապաքէն անցեալները լրագիրք կը ծանուցանէին թէ Ամերիկացի օրիորդ մը 70 օրուան մէջ աշխարհի շրջանն ընելու ձեռնարկած և իրեն մրցակիցներ իսկ ունեցած էր. արդ. այդ նոր ամազոնը, որ անշուշտ աւելի կամ նուազ ուսեալ մէկն ըլլալու է — ինչպէս կ'ըլլան ընդհանրապէս նոր աշխարհին դաւակները, ո՛ր սեռին ալ պատկանին — այդ Ամերիկացի յանդուգն ուղեւորուհին կ'ըսեմ՝ իւր լեզուով գրուած սոյն գրական-գիտական աշխարհի շրջանը ո՛չ թէ 70 այլ 700 օրուան մէջ իսկ ընելու յաւնձն առնելու չփոխի համարձակէր։ Երեւակայելի ամէն ուսմունք, ամէն գիտութիւնք, ամէն արուեստք և գեղարուեստք իրենց յատկացեալ դըլուխներն եւ յօդուածներն ունին անդ. եւ ի՛նչպիսի՜ յօդուածներ. գիտուածաւ բանանք զոր օրինակ Մեծին Նաբոլէոնի նուիրեալ յօդուածը, եւ ահա առջեւնիս կ'ելլէ ընդարձակ կենսագրութիւն մը Նաբոլէոնի, որ եթէ առանձինն տպուէր՝ պիտի կազմէր բաւական ստուար հատոր մը՝ որուն վրայ պիտի կրնայինք դրել «Պատմութիւն Մեծին Նաբոլէոնի, հանդերձ նորագոյն քաղաքագիտական, ռազմագիտական և այլ կարեւոր տեսութեամբք»։ Բանամք կեթէի նուիրեալ յօդուածն, և պիտի գտնեմք հռչակաւորին բանաստեղծին ընդարձակ և մանրամասն կենսագրութիւնը։ Բանամք ուրիշ յօդուած մը, զորօրինակ «Ալճէպրա», և ահա առջեւնիս պիտի ելնէ ընդարձակ Ալճէպրա մը, որուն չափ ընտիր Ալճէպրայի մը իւր լեզուին մէջ դէթ ինքն հանդիպած չըլլալը կը յայտարարէ ինձ անգլիացի առաջնակարգ չափագէտ մը։ Վերջապէս ամէն յօդուած, ընդհանրապէս խօսելով, փարպետի գրչէ ելած է։ Ջեռնածութիւնն իսկ իրեն նուիրեալ յօդուածն ունի, և եթէ երբեք պարոնայք ձեռնածուք հանդիպէին այդ հաւաքածոյին՝ անշուշտ եմ որ զայրոյթով պիտի տեսնէին թէ նոյն յօդուածին անխորհրդապահ հեղինակը յանդգնած է իրենց ճարտարութեան հնարքներուն վրայէն դաղտնեաց քօղը փերցնելու։ Կան անգլիերէն լեզուաւ ուրիշ հանրագիտարաններ ալ, զորօրինակ Չէմպրսի (ո՛չ ծանօթ բաւադիրքը) և Զէմպըրսի հանրագիտարանները, սակայն սոքա, թէեւ իրենց տեսակին մէջ ընտիր գործեր, Բրիտանական Հանրագիտարանին քառորդին չափ անգամ ընդարձակութիւն չունին և ոչ ալ նորա կատարելութիւնները։ Կան նաեւ գաղղիերէն լեզուաւ ընդարձակ և ընտիր հանրագիտարաններ, սակայն սոյն հաւաքածոյին չեն հաւասարիր։ Իւրաքանչիւր հատորի վերջ դրուած են աշխարհագրական ընտիր քարտէսներ, հրաշարուեստ գրչով մը դրոշմուած պատկերներ հնագիտական, ճարտարապետական, բնագիտական, կենդանաբանական, բուսաբանական ևայլն. ևայլն։ Աւելորդ իսկ է յայտնել թէ սոյն հանրագիտարանը Անգլիոյ և Ամերիկայի հանրային և մասնաւոր մատենադարանաց մեծագոյն զարդն է, և ամէն կարգի գիտնոց ձեռքին տակ անհրաժեշտ օժանդակ մը։ Սակայն եթէ ցաւալի բան մը կայ մասնաւորապէս մեզ համար՝ այն ալ այդչափ կարեւոր և հանրածաւալ հաւաքածոյի մը մեր ազգին վերաբերեալ պատմական եւ հնախօսական յօդուածներուն խմբագրութիւնը կուտչմիթ գերմանացւոյն յանձնուած ըլլալն է, որ թէեւ բազմահմուտ գիտնական և մեր մասնաւոր յարգանացն իսկ արժանաւոր մեր ազգին անցեալը իւր ուսումնասիրութեան առարկայ ըրած ըլլալուն համար, սակայն դժբաղդաբար Մովսէս Խորենացւոյ նման պատկառելի անձնաւորութեան մը վրայ խօսած առեն գիտնականի մը վայել լուրջ չափաւորութեան սահմանին մէջ մնալը կը մոռնայ։ Արդարեւ բացէք «Մովսէս Խորենացի» յօդուածը, այդ գրչատագտարու գրչէն ելած, և ցաւ ի սիրտ պիտի տեսնէք որ Մեծն Սահակէն և Մեծն Մեսրոպէն անմիջապէս յետոյ մեր գրականութեան ամենէն բազմերախտ հայրը, իսկ յայս Եւրոպացի գիտնոց մեր նախնի գրականութեան ամենէն մեծ պարծանքը այնպէս իմն նկարագրուած է անդ իբրեւ թէ կամաւ խեղաթիւրած ըլլար պատմութիւնը։ Արդարեւ չէ մնացած կուտշմիթ դրուատել նաեւ նորա մեծ հմտութիւնը, սակայն եթէ լոկ նորա պատմութեան քննադատութեան սահմանին մէջ միացած ըլլար՝ ոչ միայն կը ներէինք իրեն այլ նաեւ շնորհակալ իսկ կ'ըլլայինք. զի ոչ ինչ ի մարդկային գործոց ազատ է ի վրիպանաց և հետեւաբար ի քննադատութենէ, որ հզօրագոյն գործիքն է ծանօթութեան ճշմարտին։ Սակայն նա այսչափով չը բաւականանար. այլ նաեւ կ'արշաւէ նորա անձնական արժանապատուութեան սահմանին մէջ, որ ոչ ուրեք կրնար ներելի ըլլալ. և աւելի եւս կուտշմիթի նման մեծանուն գիտնոյ մը։ Ընթերցողք անշուշտ հասկցան թէ կոյր ազգասիրութիւնը (Chauvinisme) չէ որ բսել կուտայ ինձ այս խօսքերը. քանզի եթէ ամեն պատմական վրիպակներու համար հեղինակին խաբեբայի մը դիր ընծայել հարկ ըլլար՝ թերեւս աշխարհի մէջ ո՛չ մէկ պատմագրի խնայել պիտի ստիպուէինք։ Իբրեւ մարդկային գործ և մանաւանդ ամենադժուար ձեռնարկութիւն մը Խորենացւոյն գործը ոչ թէ սխալներ պարունակելուն համար պէտք է դատափետել, այլ այն առեն պէտք էր զարմանալ եթէ բոլորովին զերծ ըլլար ի վրիպակաց, քանզի այնպիսի դժուարին գործի մը կը ձեռնարկէր, ինք «այր ծեր և անպարապ ի թարգմանութիւնս», հալածեալ, խոնջ և վտտակաբեկ, զուրկ բուռն հարկանել և յաջողութեամբ ի գլուխ հանել և ոչ իսկ հնագիտական Ակադեմիայի մը համար դիւրին գործ պիտի ըլլար, մանաւանդ ի ժամանակին և յաշխարհին յորում կ'ապրէր Խորենացին։ Թողլով Մարկուարեան պատմութեան ստոյգ կամ սխալ ըլլալուն խնդիրը, որ դեռ վէճի ներքեւ հնապատում մասնագիտաց մէջ, և յորոց մին կամ միւսը կրնայ իրաւունք ունենալ ի վերջոյ առանց ստուեր ձգելու Խորենացւոյն անկեղծութեանը վրայ, — զի սխալել և խաբել երկու տարբեր բաներ են — կան նոյն իսկ Արշակունեաց պատմութեան վերաբերեալ ինչ ինչ կէտեր յորոց յոմանս Խորենացւոյն վրիպած ըլլալը և յոմանս բոլորովին անգիտանալը մասին վերջնական վճիռը տուած է այսօր բաղդատական պատմագրութիւնը։ Բայց ո՞ր պատմագիրն է այն որ երբեք վրիպած չէ կամ ընդդրկած է իւր պատմութեան վերաբերեալ բոլոր դէպքերն. մեք իբրեւ օրինակ մէկ քանի օտարազգի մեծագոյն պատմագիրներ միայն յիշենք՝ խօսքերնիս չերկարելու և յօդուածիս բուն նպատակն եղող եզրակացութեան չուշով յանգելու համար։ Աւասիկ Հռովմայեցի մեծանուն պատմագիրն Տիտոս Լիվիոս, որ Հռովմայեցւոց Հերոդոտոսն է, ոչ սրուաց անունին է յաճախ իւր դիւրահաւանութեամբ և առասպելներով, որոց սխալ ըլլալուն համոզուելու համար պատմական ընդարձակ խուզարկութեանց իսկ պէտք չկայ, զի ուղիղ բանի առջեւ իսկ չեն դիմանար. սուտ՝ գայլերէ սնեալ Հռոմիլոս մը որ ի վերջոյ երկինք կը զրկուի ի մէջ ամպրոպայոյզ մրրկաց, փայլակնաց և կայծականց. սուտ՝ Որոտիոս Կոկլէս մը որ կամուրջի մը գլուխ կեցած ամբողջ բանակի մը կը դիմադրէ ևն. ևն., առասպելներ՝ զորս բացէ ի բաց կը մերժէ արդի պատմական քննադատութիւնը։ Ահաւասիկ ուրիշ մեծանուն Հռովմայեցի պատմագիր մը, Տակիտոս, զոր քերթողն Ռասին կը կոչէ մեծագոյն նկարիչն հնութեան (Le plus grand peintre de l'antiquité), և զոր գաղղիացի մեծանուն քննադատն Վիլմէն կ'անուանէ «մեծագոյն և անաչառ քան զամենայն պատմիչս» (Le plus grand de tous les historiens, le plus intègre), և զոր իրմէ յառաջ ուրիշ գաղղիացի նշանաւոր քննադատ մը, Լաչարբ, ոչ նուազ հիացմամբ գոված էր. — և սակայն քաջ միակ հիացողները չեն Տակիտոսի.

—). 51) —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԵՌԹՈՒԻՏ

— Գիտեմ, գիտեմ, ըսաւ կինը, գլուխն օրօրելով։ Ես ըսել կ'ուզէի թէ քիչ մը աւելի, քիչ մը պակաս, ուշադրութիւն չպիտի ընէ։

— Քեզ կ'արգիլեմ ըսել, այդ մարդէն դրամ խնդրել։

— Կը հասկնամ։ Բայց առանց խնդրելու, թերեւս կարելի ըլլայ դիւրաւ ձեռք բերել ուզածնիս։

— Ինչպէ՞ս։

— Հապա, եթէ իր հաշիւը չը գիտեր։ Այդ դարանը շատ ամուր ըլլալու չէ։ Եւ Վիրժինի, երբ դուրս կ'ելլէ Սէրտօն երթալու համար, ամեն անգամ դուռները չի կղպեր։

Միւ-ա-Մօռ ոտքի ելած էր յանկարծ։ Ակռայներու ջղային սաստիկ սեղմումով մը ծխափայտին փողը կոտրած էր։

— Ի՞նչ ըսիր տեսնեմ։

— Ոչինչ։

— Ջէ՛, կրկնէ՛ ըսածդ։

— Ոչինչ, ենթադրութիւն մը։

Ամուսնոյն բարկութեան առջեւ երկիւղ կ'ըզգար։

— Ուրեմն քու մտքէդ կ'անցնի գողնալ այդ ազնիւ մարդուն դրամը։ Ինքը՛ որ ազատ կը թողու զիս ուզածիս չափ ճագար որսալ իր անտառներուն մէջ։ Ինքը՛ն որ անցեալ անգամ ներում շնորհեց, մինչ կրնար վեց ամսուան համար բանտ ղրկել։ Կ'ուզես իր դրամը գողնա՞լ։

— Ո՞վ այդպիսի բան ըսաւ։

— Դու՛ն, անպիտան։

Եւ յանկարծ իր բռունցքն իջուց Լա Հէօյնի երեսին. կինը կատաղի ճիչ մը արձակեց, ոտքի ելաւ և երկանը վրայ յարձակեցաւ։

Բայց, հակառակ իր կարճ հասակին, Միւ-ա-Մօռ հուժկու էր։ Կնոջը ձեռքերը գալարեց, եւ որովհետեւ սա իր ոտնամաններով սաստիկ հարուածներ կուտար իր ծունկերուն, անկիւն մը գլորեց զանիկա, կրակին մօտ։

Ընդարմացած, այնտեղ մնաց, անխօս։

— Եւ եթէ հարիւր հազար անգամ աւելի ունենայ այդ մարդը, պանքատմներ ու ոսկեայ դէզեր, իրմէ բան մը առնելու չենք, կը հասկնա՞ս, Լա Հէօյն։ Ապա թէ ոչ, գործդ ինձ հետ է։

— Աղէ՛կ, աղէ՛կ, մրմռաց կինը։ Ժամանակէ մ'ի վեր բոլորովին տխմարցեր ես։

— Կը կարծե՞ս։

— Հետդ խօսիլ չըլլար, կը բարկանաս, կատակ ընել չըլլար, կը պոռաս․․․

— Ուրեմն դուն կատա՞կ կ'ընէիր։

— Այո՛։

— Կ'երդնու՞ս։

— Կ'երդնում։

Միւ-ա-Մօռ կակղցած, հանդարտած էր։

Ծխափողը լեցուց ու նորէն վառեց։

— Երբ կատակ կ'ընես, ըսաւ, պէտք է առաջուց իմաց տալ։ Ասանկ չնչին բաներու համար իրար ծեծելը չարժեր։

Դուրս ելաւ, լուսնի լուսով ման գալու համար առուակին եզերաց մարգագետիններուն մէջ։

Լա Հէօյն մնացած էր հոն ուր ամուսինը գլորած էր զինքը։

Աչքերը մոլեգնաբար կը դառնային։

Տեղէն չէր շարժեր։ Աջ ու ձախ կը նայէր, առանց գլուխը շարժելու, կարծես բանի մը կ'սպասէր։

Դարանի մէջ բռնուած վայրի գազանի մը երեւոյթն ունէր։

Երկիւղալի տխմա՛ր են, ըսաւ։

Եւ պահ մը ետքը.

— Ես, մէկ անգամէն գործս պիտի լմնցունեմ, եթէ ինքը չուզէ։ Եւ երբ ոսկին այստեղ գայ, հարկ պիտի ըլլայ որ ինքն ալ առնու։ Հող կը գնենք, միս կուտենք ամեն օր, ու լաւ գինի կը խմենք։

Ժամ մը անցաւ։

Երբ Միւ-ա-Մօռ տուն մտաւ, տեսաւ որ կինը միեւնոյն տեղն էր, գլուխը կուրծքին վրայ, կրնակը չմինէին դէմ, ձեռքերը ծունկերուն մէջ։

— Կը քնանա՞ս։

— Ո՛չ։

— Ուրեմն ի՞նչ կ'ընես։

— Կը մտածեմ։

Գաւաթ մը օղի լեցուց, իր սովորական երգերէ մին երգելով քթին տակէն։ Ու պառկեցաւ քնացաւ, այդ գիշերն ալ, արդարոց քունով։

Ը

ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Հաստատ գաղափար մը դարձած էր այն Լա Հէօյնի համար, որ հիւանդանալու աստիճան միտքը կը յոգնեցնէր։

Սակայն, Միւ-ա-Մօռի բռունցքի հարուածը վերստին մտածել տուած էր իրեն։ Այլեւս այդ խօսքը չըրացաւ անոր, երկար ժամանակ։ Մինակ կը դիտէր զայն, ապահով ըլլալու համար թէ մարդուկն ալ, իր կողմէ, նոյն խորհուրդը չունենար, յուսալով մինչ որ իր արձակած գաղափարն անոր մտքին մէջ հասուննալով, օրին մէկն ամուսինը գողութիւն պիտի առաջարկէր իրեն։

Ի զուր սպասեց։ Միւ-ա-Մօռ հանդարտ եւ զուարթ էր. փոփոխութիւն չկար բնաւ իր կերպարանքին եւ սովորութեանցը մէջ։ Ծխափողը կը քաշէր ժուռ գալով, ջաղացքին հոգ կը տանէր, կ'երթար ալիւր բերել, անտառներուն մէջ կը թափառէր ճագար գողնալու համար եւ կամ օձաձուկերուն ցանցեր կը լարէր Պեօվրոնի մէջ։ Այս էր իր կեանքը։

Սակայն կինն, օրին մէկը դարձեալ խօսք բացաւ, յամառաբար։

— Ուրեմն չե՞ս ուզեր։

— Ի՞նչ բան։

Գլխով ու թեւով նշան մը ըրաւ դէպ ի Ֆէյնի տան կողմը։

Մարդը հասկցաւ։ Դեղնեցաւ։

— Դեռ այդ մտքին վրա՞յ ես,

— Միշտ։

— Ա՛հ, վատ կնիկ, ըսաւ յուզմունքէն կերկերեալ ձայնով մը։ Դուն մեր գլխուն դժբաղդութիւն պիտի բերես. կը տեսնես։

— Ուրեմն մի բարկանար։ Լմնցաւ, ալ խօսք չեմ բանար քեզ։

Ութ օր յետոյ, մինչդեռ հայր Քուրաժօ որսի ելած էր և Վիրժինի Սէրտօն գնացած, Լա Հէօյն յաջողեցաւ նախկին դատաւորին խուցը մտնել։

Ո՛չ ոք կար Ֆէյնի Տան մէջ։

Գրադարանին մօտեցաւ, ընդերկար դիտեց զայն, առանց համարձակելու դըպչիլ անոր, յետոյ փորձեց բանալ զայն բանալիներով զորս առած էր դիպուածաւ։

Բայց ո՛չ մին կը յարմարէր կղպանքին։

Փնտռեց խուցին մէջ, չմինէին վրայ, գրասեղանին թուղթերուն տակ, գիշերային սեղանին դարակներուն մէջ, բայց բան մը չգտաւ։

Ջէր ուզեր խորտակման հետք թողուլ, որպէս զի Քուրաժօ քանի մը օր չնշմարէ գողութիւնը։ Ճշմարիտը, դիւրին պիտի ըլլար իրեն գրասեղանին խառոչներուն ուժգնապէս յենլով. բանալ վերի մասն և գողնալ։ Սակայն չպիտի կարենար նորէն գոցել։ Վերադարձին, Քուրաժօ ոճիրը պիտի նշմարէր։ Եւ որովհետեւ միջօրէէն յետոյ ինք մնացած էր տանը մէջ, բնականաբար իր վրայ կասկածներ պիտի արթըննային։

Եւ ինք սաստիկ կը վախնար դատական իշխանութենէն, ոստիկաններէն, բանտէն, դատաստանէն։

Ուստի չհամարձակեցաւ։

Այսպէս կը մտածէր, սենեկին մէջ պըտըտելով, այն յուսով թէ միջոց մը պիտի գտնէր, երբ յանկարծ շան մը հաչիւնը լսեց պարտէզէն։

Քուրաժօյի որսի շունն էր։ Լա Հէօյն ճանչցաւ անոր ձայնը։ Տէրը հեռու ըլլալու չէր։ Սովորականէն կանուխ կուգար։ Ի՞նչ պատճառաւ։ Պատուհանին առջեւէն անցաւ առանց նայելու, գող կնոջ բարեբաղդութենէն, վասն զի անտարակոյս պիտի նշմարէր զինքը։

— Հիմայ կուգայ, ըսաւ Լա Հէօյն, կորսուած եմ։

Աճապարանօք դուրս ելաւ, կարելի եղածին չափ քիչ աղմուկ հանելով։ Քուրաժօյի ոտնաձայները կը լսուէին արդէն սեղանատան գետնին վրայ։

Այն նրբանցքին մէջ ուր կը գտնուէր, խուց մը կար ուր Քուրաժօ խառն ի խուռն դիզած էր իր իրաւաբանական գրքերը։

Բաժանումներ չի կային. գրքերը փոշւոյ տակ կը մնային, գետնի վրայ, ըրքուած իրենց տիրոջ կողմէ զոր այլ եւս չէին հետաքրքրեր։

(Շարունակելի)

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ»

... ազգին պատ-մութեան ... սխալ-... ժամանակին ... Ծա-... մեծագոյն մասին կ'իշ-... եւ Տախիտոս իւր ... քաղաքական ... չատ ... սխալներ ... ճշդ. անեղկութիւններ ... այս մասին. Այս սխալներն իւր հետեւողներն իսկ կը խոստովանին, զանոնք յայտնելով այս մասին նորա տգիտութեան վրայ, եւ սակայն չեն մոռցներ կուտշմիթի. Նման խարբերդ մը դերը ընծայել Տախիտոսի ... համար։ Եթէ հին ու. ազգերներէն նորերուն անցնիմք՝ դարձեալ նոյնը պիտի տեսնեմք. առնումք միայն Վոլթէռ որ նոր պատմագիրներուն մէջ մին է ի սակաւուց անտի որք ամենէն աւելի կրնան համեմատել հնութեան մեծագոյն պատմագրաց հետ, ո՛չ միայն իրենց խուզարկու եւ քննադատ ոգւով, այլ նաեւ ոճոյ կատարելութեամբ. յայտնի է թէ Վոլթէռ աւելի իւր ժամանակակից պատմութիւնը գրած է իւրն յատուկ այն մոգական ոճով որ անկարելի կ'ընէ ընթերցողին առաջին էջը կարդալէն յետոյ մինչեւ վերջին էջը չհասած կանգ առնուլ. իւր այս կարգի գլխաւոր պատմական գործերն են պատմութիւնք Լուդովիկոսի ԺԴ.ի, Մեծին Պետրոսի, եւ Կարոլոսի ԺԲ.ի որ սաստիկ ատեն Վոլթէռ արդէն իսկ 24 տարեկան էր, եւ սակայն Վոլթէռ, որ Կարոլոս ԺԲ.ի բազմաթիւ կենսագիրներուն մէջ ամենէն ճշգրտապատումն եւ ամենէն կատարեալն համարուած է, այս վերջնոյն մահուան պարագաները պատմած ատեն կը ջանայ հաստատել թէ նա թշնամի բանակէն նետուած գնդակէ մը զարնուեցաւ եւ թէ՝ սխալ է դաւադրութեան մը զոհ գնացած ըլլալուն զրոյցը, սակայն ժամանակ անցնելէ յետոյ այսօր Սքանտինաւեան ծագմամբ պատմութեան մասնագիտութեան գրագէտ գիտնականներ Կարոլոս ԺԲ.ի պատմութեան ուրիշ կէտերուն մէջ հետեւելով հանդերձ Վոլթէռի՝ նորա մահուան պատմութեան մէջ կը տարաձայնին ի նմանէ, եւ նորա՝ դաւաճանութեան մը զոհ գնացած ըլլալն կ'ընդունին իբրեւ այլ եւս «անտարակուսելի կերպով հաստատուած». տես ի Ժէֆրուա (Histoire des Etats Scandinaves), եւ սակայն չեն ըսեր թէ Վոլթէռ խաբել ուզած է հասարակութիւնն իւր այդ պատմութեամբ. Կարելի էր դեռ բազմաթիւ օրինակներ մէջ բերել, նոյն իսկ մեծագոյն պատմիչներէ, սակայն հարկ չկայ, մանաւանդ մինչ չե՞մք տեսներ մեզ ժամանակակից եւրոպացի պատմագիրներ իսկ, յորոց մին զմիւսը կ'ուղղէ նոյն իսկ ժամանակակից դիպաց պատմութեան մէջ, եւ յորոց հարկաւ մին կամ միւսը կը սխալի նոյն պարագային մէջ, եւ կամ թերեւս երկուքն ալ. Արդ եթէ այսպէս նոյն իսկ ժամանակակից դէպքերու պատմութեան մէջ իսկ կը սխալին առաջնակարգ պատմագիրք, այլ եւս զարմանալի՞ է որ Խորենացւոյն նման բազմայայով դարուց փոշիներն առաջին անգամ խառնող եւ ամենազգի դժուարութիւններէ շրջապատեալ պատմագիր մը սխալած ըլլայ ինչ ինչ կէտերու մէջ, եւ միթէ կարելի՞ է անպատճառ հետեւցնել ասկէ թէ նա կը յերիւրէ կամ կը խաբէ. Հարկաւ ըսել չեմք ուզեր թէ խաբեբայ պատմագիրներ ալ չեն կրնար գտնուիլ, գիտենք որ կան, սակայն ողջմտութիւնը (bon sens) քննադատի մը առաջին առաքինութիւնը պարտի լինել, եւ ողջամիտ ու խղճամիտ քննադատ մը պէտք է գիտնայ զանազանել ընդ հեղինակ եւ ընդ հեղինակ, ընդ պատուականն եւ ընդ խոտանն, ընդ յարգելին եւ ընդ անարգ. Փութամք սակայն ըսել ի պատիւ եւրոպական գիտնականութեան թէ անոնց մեծագոյն մասը պատկառանօք եւ մինչեւ իսկ երախտագիտութեամբ եւ հիացմամբ խօսած է այս հոյակապ անձնաւորութեան վրայ, վկայելով նորա հմտութեան, հանճարոյն, ուղղամտութեան, ուղղամտութեան եւն, գրուածոց հարկեր՝ զորս գրեթէ իրենց կանոն ըրած են հաստատելու հնութեան այս մեծ ստուերին առաջնէն անցած պահերնուն, պատկառանօք խոնարհելով նորա առջեւ. Իսկ եթէ գտնուին սակաւքն այնպիսիք որք չուզեն ներել Խորենացւոյն նոյն իսկ սխալը, կարծեմ թէ այդպիսիք բնագիտական աշխարհին մէջ հեռաւոր առարկայից նկատմամբ տեղի ունեցած տեսաբանական պատրանքին (illusion optique) նման պատրանքի մը ենթակայ կ'ըլլան. որովհետեւ Խորենացին մեզմէ շատ հեռի է ժամանակաւ, կը կարծեն, գէթ վայրկենապէս, թէ նա շատ մօտիկ է իւր պատմած դէպքերուն, կը մոռնան միշտ աչքի առջեւ ունենալ սա կարեւոր կէտը թէ նա իւր պատմած դիպաց ամենափոքր մէկ մասին միայն ժամանակակից է (թէեւ մեք ապացուցինք թէ ժամանակակից դէպքերու մէջ իսկ սխալելը ոչ միայն կարելի է, այլ նաեւ գրեթէ ընդհանուր), միացած-ներուն մէկ մասէն դարերով հեռի է, իսկ մեծագոյն մասէն նոյնչափ եւ աւելի եւս հեռի՝ որչափ մեք ի նմանէ. Գալով կուտշմիթի՝ յայտնի է թէ նա մերազգի գիտնոց մէջ իսկ ունեցած է իւր հետեւողներն, թէեւ սոքա բաղդատմամբ աւելի զգուշաւոր են, գէթ իրենց գրուածոց մէջ. ունեցած է նաեւ իւր ընդդիմախօսներն. թէ ո՞ր սխալած է Խորենացին եւ ո՞ր ոչ՝ այս մասին դեռ անորոշ մնացած կէտերը լուսաբանել եւ պարզել հարկաւ հնախօս գիտնոց կը պատկանի, արդէն երկու կողմերը ճակատամարտի դաշտին վրայ են, եւ թէեւ իրենց վրանները քաշուած են առ այժմ, սակայն գիտեմք որ երկուստեք նորանոր սպառազինութիւններով կը պատրաստուին, ընդհուպ կրկէսին մէջ պիտի տեսնեմք զիրենք. Մեք այս գիտական կռուոյն հետաքրքիր հանդիսատեսներն եմք, եւ ոչ սակաւ բերկրութեամբ կը տեսնեմք մեր պատմական անցեալն այսպիսի կարող անձանց քննադատութեանց եւ ուսումնասիրութեանց առարկայ եղած, հարկաւ այս բաղխումէն նորանոր լոյսեր պիտի ծագին, որուն պատիւն աւելի կամ նուազ չափով մը երկու կողման ալ պիտի պատկանի. Սակայն ինչ որ ոչ նուազ բերկրալի պիտի ըլլար եւ որ իմ յօդուածիս գլխաւոր նպատակն է՝ կ'երեւի թէ ցարդ ոչ ոք հետամուտ եղած է կուտշմիթի այդ յօդուածը վերցնել այդպիսի կարեւոր եւ հանրածաւալ հաւաքածոյի մը մէջէն եւ անոր տեղ Խորենացւոյն անուան նուիրեալ պատշաճագոյն յօդուած մը դնել, քանզի թէեւ կուտշմիթ արդէն իսկ հրաժեշտ տուած է այս անցաւոր աշխարհին, սակայն նորա այդ յօդուածը միշտ կը վերկենդանանայ, զի այդ վիթխարի հաւաքածոյն քանի մը տարին անգամ մը վերստին կը ծնանի մամլոյ տակէն նորափետուր զարդարուած նորանոր յօդուածներով. Ուստի յատկապէս սոյն յօդուածս գրեցի եւրոպաբնակ մեր ազգի մասնագիտաց ուշադրութիւնն հրաւիրելու համար սոյն կարեւոր կէտին վրայ, եւ ի մասնաւորի Դեր. Սուքիաս Վ. Պարոնեանի որ մասնաւոր գիտութիւն ունի այս մասին, քանի որ այնչափ տարիներէ ի վեր կը բնակի յԱնգլիա, եւ քաջածանօթ է թէ՛ այս տեսակ խնդրոց մասին իւր մասնագիտական հմտութեամբ եւ թէ՛ իւր նախանձախնդրութեամբ վասն փառաց Խորենացւոյն, որուն գրոց վրայ երկար տարիներէ ի վեր կարեւոր աշխատասիրութեամբ մը կ'զբաղի.

ՅԱԿՈԲ ՍՐԱՊԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

ՏՕՆԻՑԵԱՆ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ ընդունեց Ազգ. Երեսփոխանութեան, Վարչական Ժողովոց եւ ազգային պաշտօնական մարմնոց շնորհաւորութիւնները Նոր Տարւոյ ու Ծննդեան տօնին առթիւ.

Ժամ 8ին Ն. Ամենապատուութեան ներկայացան Ազգային Ժողովոյ Մայր Դիւանը, Քաղաքական Ժողովը, Երեսփոխանք ոմանք, տեսուչ խորհրդոց ներկայացուցիչք, Թաղ. խորհուրդք ոմանք եւ ազգային ընկերութեանց ներկայացուցիչք. Այս ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան նաեւ Ամեն. Խրիմեան Սրբազան եւ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն.

Նախ եւ առաջ Ազգային Ժողովոյ Բ. ատենապետ Քրիստոստուր էֆէնտի Ղազարոսեան հետեւեալ ուղերձը կարդաց.

Բարձրաշնորհ Սրբազան Հայր.

Ազգային Ժողովոյ Աշնուաշուք Ատենապետն անձնապէս տկար լինելով չկրնալ դժբաղդաբար ներկայ գտնուիլ այս ուրախ պաշտօնական այցելութեան. Ուստի ինձ անկ է յանուն Դիւանի եւ յանուն Ազգային Ժողովոյ, Ձեր Բարձր Սրբազնութիւնը շնորհաւորել Նոր Տարւոյ եւ Ս. Ծննդեան շնորհաբեր տօնին առթիւ.

Ազգը գոհունակութեամբ կը տեսնէ թէ Ձեր Բարձր Սրբազնութիւնը իւր շուրջն ունենալով Վարչական կրկին Ժողովները, Տեսուչ խորհուրդները եւ Հոգաբարձութիւններն, իմաստութեամբ կը գործէ, տնտեսելով Ազգին ներքին խնդիրներն եւ մշակելով յարաբերութիւնքն ընդ Օսմանեան մեծազօր Պետութեան որոյ հաւատարիմ հպատակն եղած է Հայոց Ազգն.

Հաճեցէք ուրեմն, Սրբազան Տէր, ամեն պարագայի մէջ յայտնել մեր բարեխնամ Տէրութեան թէ Հայոց ազգը իւր բարօրութիւնն ու անդորրութիւնն իրաւամբ կ'սպասէ Օսմանեան մեծազօր Տէրութենէն որոյ հովանւոյն ներքեւ ապրած է եւ կ'ապրի դարերէ ի վեր. Այս առթիւ կը փութամ յանուն Ազգին աղաչել զՁեր Բարձր Սրբազնութիւն որ հաճի օրհնել մեր Վեհափառ Կայսրը եւ ընդունելով մեր ամենուս սրտագին բարեմաղթութիւններն, տարածել Ձեր օրհնութիւնը նաեւ բովանդակ Ազգին վրայ, որպէս զի միայ միշտ հարազատ որդի Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ եւ հաւատարիմ հպատակ Օսմանեան բարեխնամ Տէրութեան.

Կեցցէ՛ Վեհափառ Սուլթան Համիտ Խան, կայսր մեր, կեցցէ՛ Բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հայր մեր.

Ներկայք ծափահարելով գոչեցին «Կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթանն» «Կեցցէ՛ Ս. Պատրիարք Հայր».

Ցետոյ Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ Աշնուաշուք Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեան հետեւեալ ուղերձը կարդաց.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Քաղ. Ժողովը, Տեառն մերոյ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ, որդիական խորին ակնածանօք կը փութայ իւր շնորհաւորութեանց հետ մաղթել երկար կեանք Ձեր Բարձր Սրբազնութեան եւ բարելաւութեան իւր սիրեցեալ Ազգի վիճակին.

Սոյն բարեպատեհ առթիւ՝ Քաղ. Ժողովն առաջ պարտականութիւն կը համարի հրապարակաւ իւր երախտագիտութիւնն յայտնել առ Ձերդ Բարձր Սրբազնութիւն սյն անխոնջ ջանից համար, զորս անձանձիր նուիրեցիք ազգային գործոց ընթացից բարւոքման, սյն հայրական հոգածութեան՝ որով խնամեցիք խնդիրներն ու թշուառներն, եւ որ մեծագոյնն է, սյն աննկուն հաստատամտութեան համար, որով ջանացիք եղաք պաշտպանել ազգային ամեն իրաւունք եւ հաստատութիւն.

Արդարեւ, Բարձրաշնորհ Տէր, Ձեր ամեն ջանքեր չյաջողեցան եւ վերջնական կարգադրութեան կարօտ գտուեցան, ներքին եւ յարաբերական խնդիրք կան, սակայն վստահ եմք որ շնորհիւ մեր Օգոստափառ եւ Հայրախնամ Կայսեր եւ Իւր Բարձրապատիւ Նախարարաց արդարասիրութեան, մօտաւոր ապագայի մէջ պիտի իրականանան Ձեր ու Ազգին ջերմ իղձերն.

Առ այս խնդրեմք, Բարձրաշնորհ Սրբազան Հայր, որ անվհատ եւ յուսալից հաճիք շարունակել Ձեր աշխատութիւնքն եւ մատուցանել յառաջ կայսերական Գահոյից Ձեր հօտին ցաւերն ու պէտքերն եւ նոցա դարմանը խնդրել.

Աներկբայ եմք որ լսելի պիտի լինին Ձեր խնդրուածքն, եւ առ Օսմանեան փառաւոր Գահն իւր բազմադարեան հաւատարիմ հպատակութեամբ բարեբաղդ գտնուող Հայ ազգը, պիտի օրհնէ միշտ զվեհ անուն իւր սիրելի Ինքնակալին եւ գոչէ սրտագին.

Կեցցէ՛ Օգոստափառ Կայսրն մեր Սուլթան Համիտ Խան.

Կեցցէ՛ Բարձրաշնորհ Տ. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարքն.

Ներկայք կրկին անգամ ծափահարելով գոչեցին «Կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթան», «Կեցցէ՛ Ս. Պատրիարք Հայր».

Ս. Պատրիարք Հայրն ի պատասխանի նախ աւետեց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Ծնունդն ու Աստուածայայտնութիւնը, շնորհաւորութիւններ ըրաւ եւ իւր հայրական օրհնութիւնները նուիրելով շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՛ յանուն Ազգային Ժողովոյ եւ թէ՛ յանուն Քաղաքական Ժողովոյ եղած շնորհաւորութեանց եւ բարեմաղթութեանց համար. Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհակալութիւն եւ գոհունակութիւն յայտնեց ներկայից որ, հակառակ օդին ցրտութեան եւ տիրող հիւանդութեանց, ձանձրութիւն յանձն առած էին անձամբ գալ ի Պատրիարքարան շնորհաւորելու համար Ծննդեան տօնն ու Նոր Տարին. Ն. Ամենապատուութիւն ըսաւ թէ հայ ազգն երկու գլխաւոր բարեմասնութիւններ ունի, որոնցմով կը պանծայ. մին իւր նախնի եւ նուիրական աւանդութեանց անվթար եւ անեղծ պաշպանումն եւ միւսն իւր գարաւոր հաւատարմութիւնն առ օսմանեան մեծազօր գահն. Գոհ եմ որ, յարեց, երեսփոխանութիւնը լաւ ըմբռնած է այս երկու կէտերն եւ իւր ամեն խորհրդակցութեանց ու գործառնութեանց մէջ այդ երկու սկզբունքներն ունի իրեն ուղեցոյց. Գոհ եմ միանգամայն որ Ազգային Ժողովն ինձ օժանդակ ընտրեց ազգասէր անձնաւորութիւններ. Պատրիարքը, ըսաւ Ն. Ամենապատուութիւն, ինչ կարողութեան եւ հանճարի տէր որ ըլլայ, կը կարօտի օժանդակութեան. Ես որ չունիմ այնքան կարողութիւն եւ հանճար, աւելի կը կարօտիմ իմաստուն խորհրդոց եւ փորձառու ազգասիրաց. Բարեբաղդ եմ որ ունիմ ինձ խորհրդակից եւ նեցուկ Քաղաքական Ժողով մը որ ինչ պարագայի ու ժամանակի մէջ որ հրաւէր ընդունեց, միշտ յօժար պատասխանեց հրաւէրիս եւ իւր խոհականութեամբ ու փորձառութեամբ իմաստասիրեց իրեն ներկայացեալ խնդիրներն եւ տրնօրինութիւններ ըրաւ. Այն ամեն խնդիրներն, զորս ազգային Վարչութեան Քաղաքական Ժողովն անօրինեց եւ յանձնարարեց մեզ ներկայել կայս. կառավարութեան, ուրախ եմ յայտարարելու որ կայս. կառավարութիւնը միշտ խնամք ունեցաւ բարւոք լուծում մը տալու համար այդ խնդրոց.

Ս. Պատրիարք Հայրն յետոյ մաղթեց որ Բարձրեալն այք հովանի լինի հայ ազգին վրայ եւ իւր խօսքն աւարտեց բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց եւ բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին եւ Նորա լուսամիտ Նախարարութեան.

Ներկայք ծափահարելով գոչեցին «Կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթան, կեցցէ՛ Ս. Պատրիարք Հայր».

Ազգ. Ժողովոյ Բ. ատենապետ Քրիստոստուր էֆէնտի Ղազարոսեան խօսք առնելով շնորհակալութիւն յայտնեց Քաղաքական Ժողովոյ բարւոք եւ արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան համար, դովելով ժողովականաց ազգասիրութիւնն եւ անխոնջ ջանքերն ի բարւոք կարգադրութեան ազգային գործոց.

Ներկայք արժանավայել կերպով պատուասիրուելէ յետոյ կրկին անգամ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն եւ Երուսաղեմատուն գնացին, ուր Երուսաղեմի Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Սիմէոն Արքեպիսկոպոսի մատուցին իրենց շնորհաւորութիւններն Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ եւ խնդրեցին հաղորդել զայնս առ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրն յԵրուսաղէմ. Գեր. Սեֆերեան Սրբազան արժանավայել կերպով ընդունեց զամենքն եւ շնորհակալութիւն յայտնեց, փոխադարձ շնորհաւորութիւններ ու բարեմաղթութիւններ ընելով.

Ծննդեան առաջին օրը Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ Օրթագիւղ եւ Բերա երթալով շնորհաւորական այցելութիւն ըրաւ ազգային երեւելեաց ոմանց.

Ծննդեան առաջին օրն եկեղեցականք եւ ազգային երեւելիք ոմանք Պատրիարքարան երթալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացան եւ շնորհաւորեցին Ծննդեան տօնը.

Ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Իվանով չարաթ օրն Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ եւ Ծննդեան տօնին ու տարեգլխոյ առթիւ, յանուն դեսպանին, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր.

Նոյն օրը մայրաքաղաքիս պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Յովհաննէս խան Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ եւ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր.

Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանի Գեր. Փոխանորդն՝ ընկերակցութեամբ եկեղեցականի մը ու Պատրիարքարանի գործակատարին, Բուլկարաց Էքզարքարանի Գեր. Փոխանորդն ու գործակատարն եւ Ասորւոց կաթողիկոսին մայրաքաղաքիս փոխանորդն ու գործակատարը Ծննդեան առաջին օրը Պատրիարքարան եկան եւ Ամեն. Պատրիարք Հօր ներկայանալով շնորհաւորեցին Ծննդեան տօնը.

Երէկ Յունաց Պատրիարքարանի Գեր. Փոխանորդն, ընկերակցութեամբ Ֆէնէրի վարժարանի Գեր. տեսչին, մետրապոլիտի մը, քաղաքական ժողովոյ երկու անդամոց եւ Պատրիարքարանի գործակատարին, Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ ի շնորհաւորութիւն Ծննդեան տօնին.

Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Ներսէս Ծ. Վ. Նախապէս փոխանորդաբանի մէջ զանոնք պատուասիրելէ յետոյ առաջնորդեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր քով. Յունաց Գեր. Փոխանորդը յանուն Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքի շնորհաւորեց Ծննդեան տօնն ու նոր տարին. Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն ի պատասխանի շնորհակալութիւն յայտնելով խնդրեց Յունաց Գեր. Փոխանորդէն իւր շնորհաւորութիւններն եւ եղբայրական ողջոյնն հաղորդել Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքին. Ֆէնէրի Պատրիարքարանին ներկայացուցիչք պատուասիրուելէ յետոյ Մայր եկեղեցի իջան ուր դպիրք եւ քահանայք զգեստաւորեալ հանդիսաւոր կերպիւ մինչեւ եկեղեցւոյ դուռն առաջնորդեցին զանոնք. Յունաց Փոխանորդն ու իրեն ընկերացող երկու եկեղեցականք եկեղեցւոյ բեմն ելլելով խորանին առջեւ աղօթեցին եւ յետոյ միեւնոյն հանդիսիւ առաջնորդուեցան եկեղեցւոյ դուռն ու մեկնեցան.

Կրօնական Ժողովոյ Ատենապետ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Արքեպիսկոպոս անձնական տկարութիւն ունենալով չկրցաւ ներկայ գտնուիլ երեկի ընդունելութեան ի Պատրիարքարան.

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ս. Ծննդեան այցելութիւններէն զերծ մնալու համար հետեւեալ անձինք Խմբագրութեանս միջոցաւ մէկ մէկ մեճիտիէ նուիրած են Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին.

Արդէն ծանուցինք թէ այս ցուցակը բաց պիտի պահենք մինչեւ առաջիկայ չարաթ օր, Տօն Անուանակոչութեան Տեառն մերոյ, նկատելով թէ Ս. Ծննդեան այցելութեանց մէկ մասն ալ նոյն օրը տեղի կ'ունենայ.

Մէկ մէկ մեճիտիէ նուիրած են

Գրիգոր Էֆ. Ֆրէնկեան
Երուանդ » Ֆրնտգլեան

Փէշտիմալճեան, Ֆրէնկեան եւ Հինքեարպէյէնտեան ընտանիքները ցաւօք կը ծանուցանեն իրենց դառն կորուստ յանձին

ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԱ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆԻ

որ երէկ իւր մահկանացուն կնքեց ի հասակի 65 ամաց.

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, 9/21 յունուար, ի Ս. Սահմաննոս եկեղեցին Խասգիւղի, ժամ 6ին ըստ Թրքաց.

Յովսէփ էֆէնտի Գավաֆեան եւ իւր ընտանիքը կը փութան իրենց ջերմ շնորհակալիքն յայտնել այն ամեն ազգականաց եւ բարեկամաց, որք ներկայ գտնուելով իրենց վաղամեռիկ որդւոյն ԱՐԱՄ ԳԱՎԱՖԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տխուր հանդիսին, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն արտայայտեցին.

Օրթագիւղի Հռիփսիմեան եւ Նեկտարինեան վարժարանի Խնամակալութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ վարժարանը պիտի բացուի յառաջիկայ հինգշաբթի, 11 յունվար, եւ ընդհատեալ դասախօսութիւնք պիտի վերսկսին.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Եվգաֆի Նախարարութեան փոխանորդ անուանուեցաւ Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Զիհնի փաշա.

Մէքթէպի Նիհնիկան դատարանին երկրորդ նախագահ անուանուեցաւ Մանկալիզատէ Ապտիւլհամիտ էֆէնտի.

Մէքթէպի Նիհնիկան դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Ավրամզքի Բաքատարուլոս էֆէնտի, նախկին շրջանաւարտ ի քաղաքական վարժարանին.

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Լոնտոնի օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Մորէլ էֆէնտիի եւ նոյն դեսպանատան առաջին քարտուղար Ապտիւլհագ Համիտ պէյի.

Իւլայի առաջին աստիճան՝ Թաղապետութեան Զ. շրջանակի հաշուակալ Մէհմէտ Ալի պէյի.

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Կարնոյ նահանգին հանրային պարտուց վարչութեան տնօրէն Շապանեան Գրիգոր էֆէնտիի.

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Թաղապետութեան Զ. շրջանակին արկղակալ Խայրի պէյի.

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Թաղապետութեան Զ. շրջանակին տնօրէն Պլաք պէյի.

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Բերայի կառավարիչ Էմրուլլահ էֆէնտիի.

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ կայս. բժշկական վարժարանին դասախօսութեանց տնօրէն Միրլիվա Ահմէտ փաշայի եւ կայս. անձնապահ զօրաբանակին 15րդ զօրաբաժնին հրամանատար Ֆերիք Մուսթաֆա Բեհզեմ փաշայի.

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. բժշկական վարժարանին ուսուցիչ Նաֆըզ փաշայի.

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ղալաթիոյ սակարանին անդամներէն Զիչի էֆէնտիի.

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Թաղապետութեան Զ. շրջանակին հանրային մաքրութեանց պաշտօնեայ Լոնտ աղայի.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ղալաթիոյ սակարանին անդամներէն Գրլըճեան Գէորգ էֆէնտիի.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Գերմանիա գտնուող օսմանեան սպայներէ Սալիհ ու Սուպհի էֆէնտիներու.

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը տակաւին ապաքինած չըլլալով, երէկ եւս Բ. Դուռը չգնաց. Այս պատճառաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նատին փոխանորդաբար նախագահեց Պետական Խորհրդոյ նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա.

Ներքին գործոց նախարար Վեհ. Միւնիր փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց եւ յետոյ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նատին.

Պ. ՕՆՈՒ

Անգլիոյ ռուսական դեսպան Պ. Օնու ուրբաթ օրը, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ եւ արժանացաւ Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց.

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Պրուսայի կուսակալ Րիզա փաշա, իւր առած մէկ հրամանին համաձայն երէկ իրիկուն Մուտանիայէն մայրաքաղաքս ժամանեց եւ ուղղակի կայս. պալատ գնաց.

ՀԵՌԱԳԻՐ ՎԱՆԷՆ

Վանէն ի կայս. պալատ ուղղեալ հետեւեալ հեռագիրն հրատարակուած է երէկի Թուրքերէն լրագրոց մէջ.

Այս տեղ եկած զրոյցի մը համաձայն, Լէֆլէվէ... (°) լրագրոյն 21 նոյեմբեր եւ 11 դեկտեմբեր թիւերուն եւ Աւրէնէ լրագրոյն մէկ քանի թիւերուն մէջ սուտ եւ անհիմն լուրեր հրատարակուեր են թէ քիւրդերն սպաննած են կարգ մը հայեր, նոցա գլուխերն ու տուներն աւարի տուած ու այրած, եւ գոյքերն ու անասունները կողոպտած են. Լէֆլէվէ...ի այդ տեղեկութիւնները տուած է խռովարարներու ընկերութիւն մը որ Լոնտոնի մէջ «Հայոց հայրենասիրաց ընկերութիւն» քողին ներքեւ այլ եւ այլ խռովարարութիւններ ի գործ կը դնէ. Իսկ այդ Աւրէնէ լրագիրն կը հրատարակէ պոլսեցի Մինաս Չերազ անուն անձն, որ այդ ընկերութեան խռովարարութեան մասնակցելու համար անցեալները Լոնտոն գնացած է.

Վանայ նահանգին մէջ բնակող բոլոր հայերն եւ անտարակոյս Կ. Պոլսոյ ու այլ գաւառաց մէջ բնակող հայերն եւս չարագործ կ'անուանեն այդ խռովարարներն, որք հայրենասէրի անունը տալով իրենք իրենց՝ չեն ամաչեր ի հրապարակ հանել բոլորովին զրպարտութեանց եւ ստութեանց վրայ հիմնեալ խռովայոյզ հրատարակութիւններ. Բոլոր հայերը կը հերքեն այդ թշնամական հրատարակութիւններն եւ նոցա այդ ընթացքը կը պարսաւեն.

Թուրքիոյ մէջ բնակող Հայերն այսչափ դարերէ ի վեր անփոխարինելի շնորհաց արժանացած են, զի ամեն յարձակումէ եւ ոտնձգութենէ պահպանուած է իրենց ազգութիւնը, կրօնքն ու լեզուն շնորհիւ կայս. կառավարութեան թոյլատու եւ ներողամիտ սկզբունքին, զոր ի գործ կը դնէ բոլոր ազգերու եւ կրօնքներու նկատմամբ. Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ Վանայ նահանգին մէջ օրինապահութիւնն եւ անդորրութիւնն իրաւամբ կատարեալ վիճակի մէջ կը գտնուի. Բոլոր ժողովուրդը կատարեալ երջանկութեամբ եւ անդորրութեամբ կ'ապրի. Հայերն իբրեւ հայրենակից կ'ապրին այն քիւրդ ու իսլամ ժողովրդեան եւ այլոց հետ զորս խռովարարք կ'անուանարկեն. Ո եւ է բռնաբարում տեղի ունեցած չէ.

Հաստատապէս կը յուսանք եւ միանգամայն կ'սպասենք որ Ձեր Վեհափառութիւնը՝ սոյն զզուելի անձանց կողմէ ի հրապարակ հանուած ստութեանց պատճառաւ, կասկած մը չպիտի ունենայ այն կատարեալ հաւատարմական զգացմանց համար զորս Հայք միշտ կը տածեն եւ պիտի շարունակեն տածել առ մեծազօր գահն Ձերդ Վեհափառութեան. Կը խնդրենք, Վեհափառ Տէր, շարունակել Ձեր այն կայս. շնորհքներն ու գթութիւններն, որոց կարօտ ենք ամեն ժամանակի եւ ամեն պարագայի մէջ.

4 յունուար 1306

(Ստորագրութիւնք)

Կարապետ Նալպանտեան, Սապունճեան Սահակ, Բէշիշեան Գրիգոր, Խանտան Հայրապետ, Բէշիշեան Յակոբ, Արտէմեան Յովհաննէս, Նազարիպանթճեան Կարապետ, Կէօմիւշճեան Յովհաննէս, Պարմսաճեան Սարգիս, Բէշիշեան Գէորգ, Բէշիշեան Տիգրան, Սրմաքեան Աւետիս, Աբրահամեան Տիգրան, Կէմէճեան Մկրտիչ, Գալճեան Գրիգոր Խաչար, Պաղտասարեան Մանուկ, Շէքեան Աբրահամ, Տարընեան Ռուբէն, Արսլանեան Ակոբ, Ալիմեան Սենեքերիմ, Կէօմրիւքճեան Նշան, Մալխասեան Խաչատուր, Գույումճեան Յակոբ, Մկրտիչեան Յովհաննէս, Լօչեան Աւետիս, Պաղուկեան Յովհաննէս, Պաղուկեան Մարգար, Սամեան Յովհաննէս, Յակոբեան Մկրտիչ, Արսլանեան Միքայէլ, Յովհաննէս Մելիքեան, Մկրտիչ Արսլանեան Միքայէլ, Յովհաննէս Պօղոս, Բարազամեան Գալֆաեան Սարգիս, Կարկարեան Պօղոս, Աղա Ղալեան, Տօղուեան, Տէրաղեան, Պօղոս Խաչիկ, Մարտիրոսեան Մանուկ, Զարեհեան Կարապետ, Արսլանեան, Մաչաղեան Մանուկ, Մէրքիւրեան Մադտիս, Մկրտիչեան Կարապետ, Նաթանեան Խաչիկ, Բէշիշեան Սիմոն, Պավէնեան, Նագիքեան Յարութիւն, Համբարձում, Բէշիշեան Պօղոս, Ալիմաքեան Կարապետ, Յովհաննէս Յարութիւն Աւետիսեան, Զիրվանեան Պետրոս, Ֆրէնքեան Վիքտորեան, Յովհաննէսեան, Թումաեան, Հաշըրեան, Կիւրճեան, Ներսէսեան Յովհաննէս, Խաչատուրեան Ղայրէթ, Սարգիսեան, Մովսէսեան, Մարտիրոս Պէկեան, Յարութիւն Մուրատեան, Գրիգորեան Աւետիս, Ալէմեան Աչոտ, Նազարէթ Մանուկ, Աղօլեան, Տօղուեան, Գրիգոր, Օվագեան Նիկողոս, Արթին Ծինեան, Սէհզըրեան Մկրտիչ, Սարգիսեան, Վարդանեան, Հասրգեան, Սրաբքեան, Մէրմէրեան Մարտիրոս, Լէսէրքեսեան Լեւոն Գրիգորեան, Ղազարեան Խաչիկ, Մարտիրոսեան Ղազար, Աւագեան Սարգիս, Ալթըբարմագեան, Յովհաննէսեան Գալըշեան, Յովհաննէսեան Նշան, Մէլիգօթեան, Գասպար Սիւրտիրեան Մարգար, Մարտիրոսեան Պետրոս, Մինասեան Յովսէփեան, Մանուկեան, Ղարարեան, Արտօնեան, Սապունճեան, Եօրիմճեան, Գասպարեան

Գրիգոր, Բէթունեան Սապունճեան, Օրատիսեան Աբրահամ, Յովհաննէս Վարդանեան Ճիհանեան, Գասպարեան Տուտունեան, Սահակեան, Սարգիսեան, Պօղեան Յակոբ Պապազեան, Օտեան Ղազար, Ճիվանեան, Համանեան, Գասպարեան Գիրգոր Շահինեան, Շիփոեան Գիրգոր, Տէրորիսեան, Մեսրոպեան, Պանոշեան, Հէլամեան Սարգիս, Մարտիրոսեան, Կարապետեան, Թոնիք տէր Օհաննէսեան, Խաչատուրեան, Արղասեան, Մանուկեան, Թորգոմեան, Վարդան Սէյամեան, Մանուկեան Յակոբ, Մանուկեան, Գիրգորեան, Սինապլեան Պօղոս Անդրանիկեան, Սարգիսեան Հարոնեան, Միհրանեան Փոչոթեան Պօղոս, Պօղոսեան, Հէրչոեան Թուրին Շադոեան, Սիլաչեան, Զարգճեան, Արթին Նալպանտեան, Էյիսեան Պօղոս, Քէրճոեան, Ափգարեան, Թոմասեան Սահակ, Ատէշեան Սէփէրեան, Թօփեան, Մկրտիչեան, Մխիթարեան, Էսեան Օհաննէս, Աստուրեան, Օեան, Հաֆիսէեան, Մոմեան, Օհաննէսեան Խաչիկ, Հէրոեան Զըրաղաեան, Ասատուրեան, Շահիմեան, Եազողողեան Ասփաթուրեան, Գիրգոր Գոնեան, Սինասեան Արտիրէսեան, Կարապետեան Օհաննէս, Տէրպօղոսեան, Մանուկեան, Պօեաթոպեան, Հաֆէրպեան, Օհաննէսեան, Ասատուր, Բօյատեան, Պօղոսեան, Զաքարեան, Վարդան, Մարգարեան, Զարգճեան, Թափոեան, Արթինեան, Մէրտէպեան, Բօյատեան, Սէնասարեան, Թըփուքեան Սիսան, Գիրգորեան, Զարրէչեան, Փանոս Գասպարեան Արսլանեան, Մանուկեան, Աբրահամեան, Մինասեան, Փանոսեան, Փարգոսեան, Աբրահամ Մաչէրեան, Տէր Գիրգորեան, Շիրանեան, Շադոեան, Գ. Էնեան, Ֆէրհատեան, Տալփասեան, Գիրգոր, Նալպանտեան, Մանուկեան, Աշճեան, Ասքատուրեան, Ասքատուրեան, Մարէհսեան, Պաղտասարեան, Հանճեան, Ակոբեան, Մարգարեան, Պաղտասար, Հալաճեան Մինաս, Օհաննէսեան, Ակոբեան, Պօղոսեան, Շիրինեան, Մանուկեան Շէփէրեան, Կարապետ Մանուկեան, Մկրտիչ, Խաչատուր Նալպանտեան, Պօղոսեան Խաչիկ, Մանուկեան, Կարապետեան, Պետրոս Սէրգիսեան, Գիրգորեան, Մէլիքեան, Օհաննէս Նալպանտեան, Ակոբեան, Կարապետեան, Սէփէրեան, Օհաննէս Աղփագիլեան Գալուստ, Օհաննէս Ղալիլեան, Սէրգիսեան Պետրոս, Շահիլաղեան Օհաննէս։

ՄԱՀ ԵՎԳԱՖԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ

Եվգաֆի նախարար Մուսթաֆա փաշա ուրբաթ իրիկուն ժամ 9ին յանկարծամահ եղաւ իւր ապարանքին մէջ յԱքսէրայ։

Յուղարկաւորութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ մեծ հանդիսիւ, և կայս. հրամանաւ մարմինն ամփոփուեցաւ Սիւլէյմանիյէ մզկիթին բակին մէջ գտնուած դամբարանը։

Յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան բոլոր նախարարք, կրօնական ու քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնատարք և բազմաթիւ զինուորականք ու ժամատարմաններ։

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Իտալիոյ թագաւորին եղբօր Աոսթոյի դուքսին մահուան առթիւ Վեհ. Սուլթանը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Ումպէրթօ թագաւորին։

ՕՍՄ. ԲԷԺԻՆ

Օսմ. Ելեւմտից Բէժիի բաժնետէարց տարեկան ընդհ. ժողովն իւր հինգշաբթի աւուր նստին մէջ վաւերացուց 1889-90 շրջանի հաշուեցոյցն, ուստից կ'երեւի թէ այդ շրջանի մէջ ընկերութեան ընդհ. հասութից գումարն եղած է 1,865,044 ոսկի և ծախքն 1,683,923 ոսկի, որով 181,120 ոսկւոյ հասութից աւաւելութիւն մը կ'երեւի։ Նախորդ շրջանի հասութից աւաւելութիւնն էր 105,364 ոսկի, որով ներկայ շրջանին մէջ 75,755 ոսկւոյ աւաւելութիւն մը կայ նախորդին վրայ։ Այդ գումարման մէջ՝ Պ. Տրվօ անձամբ և Պ. Պէրժէ (Բարիզէն) հեռագրաւ փափաք յայտնած ըլլալով չվերընտրուիլ անդամ վարչական խորհրդոյ, ժողովը ցաւ յայտնեց այս առթիւ և շնորհակալութիւն մատոյց անոնց մատուցած հնդամեայ ծառայութեանց համար։ Ցետոյ, նոր վարչական խորհրդոյ ընտրութիւն կատարեց ըստ կանոնադրի։ Կ. Պոլսէն վարչական խորհրդոյ անդամակցողներն են Սըր Էտկար Վինսընդ, Պ. Ֆօուլի, Պ. Ա. Պարքէր, Տր. ֆօն Կէրլիխ և Պ. Բրինսիկ-Հէրուալթ։

Տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ ձարկադրեալ ենք վաղուան թողուլ այդ նստի մանրամասնութեանց հրատարակումը։

Կայս. Թիկնապահ Սդրէքէր փաշա եւ Հասէքիի կանանց հիւանդանոցին առաջին բժիշկ Տր. Քիրեաքօս որք երկուշաբթէ ի վեր հիւանդ էին, մեռան երէկ։

—Դատական նախարարութիւնը տեղեկանալով որ նոյն նախարարութեան վերաբերեալ դրոշմաթուղթերու կեղծերը պատրաստուած են, պաշտօն յանձնած է Վճռաբեկ ատենի հուգուգի ճիւղի անդամներէն Հիլմի պէյի կատարել հարկ եղած քննութիւնները։

—Կըսուի թէ մտադրութիւն կայ Սիրքէճիէն ի Բերա երկաթուղւոյ գիծ մը շինել Էտիրնէ Գաբուի ճամբով, ուղղակի Բերա փոխադրելու համար եւրոպական կառախումբի ուղեւորները։

Կ'ըսուի նաեւ թէ Թրապիզոնի վարչութիւնը այդ նպատակաւ մտադիր է Պոլսոյ և Ղալաթիոյ գիծերը միացնել Գարաքէօյի կամուրջին միջոցաւ։

—Ի Հռոմ հրատարակեալ Ըէֆօրմա լրագրոյն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Ավրաթ Բազարի շրջակայ մէկ թաղին խամը ծանուցած է թաղապետութեան թէ կանայք ոմանք անծանօթ հիւանդութեան մը ենթարկուած են։ Թաղապետութիւնն իր բժշկին հրամայած է առ այդ հարկ եղած քննութիւնը կատարել։

—Նախընթաց իրիկուն ի Բերա հելլենական դեսպանատունէն հրդեհ ծագեցաւ։ Դեսպանատան մէջ ամեն ոք կը ննջէր, երբ դեսպանին ննջարանէն ծուխ մը ելաւ։ Զօրս կողմէ օգնութեան փութալով վտանգին առաջքն առին։ Կը կարծուի թէ հրդեհը վառարանէն առաջ եկած է։ Սենեակին երկու պատերը միայն վնասուեցան։ Նոյն գիշերը տրուելիք հացկերոյթը յետաձգուեցաւ այդ պատճառաւ։

—Շաբաթ օրը ժամ 10 ին Սկիւտար Զավուշ Տէրէ թաղը հրդեհ ծագելով փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։

Նոյն օրը ժամ 11 ին ի Պոլիս Սիւլէյմանիյէի շրջակայքը հրդեհ ծագելով ախոռ մը եւ տուն մը այրեցան։

—Առեւտրական ընդհանուր տնօրէն և սակարանի գոմիսէր Իսմայիլ պէյ հինգ վեց օրէ ի վեր Ինֆլուէնձայէ կը տառապի։

—Մօտ օրէն հրապարակ պիտի ելլեն Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութեան պարտատոմսք որք 100 ին 5 շահ պիտի բերեն։ Ճշդիւ յայտնի չէ թէ որքանի պիտի հասնին այդ պարտատոմսք, բայց հաւանաբար 20 միլիոնի պիտի հասնի անոնց գումարը։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ կայս. պալատան առաջին քարտուղարը ծանուցած է Գոսովայի կուսակալութեան, կայս. պալատ ղրկել նահանգին անտառաց ծառերէն կտրուած կոճղեր և այլ և այլ պտղատու ծառերու տունկեր իբրեւ նմոյշ։

—Մէկ քանի չարագործներ նախընթաց գիշեր ի Չաքմաքճըլար թէյավաճառ Պալապանիի խանութը կողոպտել փորձեցին մօտակայ մզկիթին գաւիթէն ճամբայ բանալով, սակայն չը յաջողելով փախան։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՄԱՀ ԱՈՍԹՈՅԻ ԴՔՍԻՆ ԵՂԲԱՅՐ ՈՒՄՊԷՐԹՕ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

Թուրինօ, 17 յունուար

Աոսթոյի դուքսն հիւանդ է։ Բժշկական առաջին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ դքսին աջակողմեան թոքը վարակեալ է թոքատապէ։ Ցենդն համեմատաբար չափաւոր է։ Խառնաշփոթութիւն չկայ հիւանդութեան մէջ։ Տքթ. Պաչելլի ի խորհրդակցութիւն հրաւիրեցաւ։ Ումպէրթօ թագաւորն ի Թուրինօ կուգայ։

Թուրինօ, 18

Աոսթոյի դքսին վիճակը ծանրացաւ։ Տկարութիւնն աւելցաւ։

(Նոյն նիւթին վրայ հետեւեալ երկու հեռագիրները մեզ հաղորդած է Արեւելեան հեռագրական Գործակալութիւնը.

Հռոմ, 18 յուն.

Աոսթոյի դուքսն յուսահատական վիճակի մէջ է։ Ումպէրթօ թագաւոր սոյն ժամանեց միջօրէէն ետքը ժամ 1ին։ Երկուց եղբարց տեսակցութիւնն յոյժ աղեխարշ եղաւ, և բոլոր ներկայք լացին։

Հռոմ, 18

Աոսթոյի դուքսն այս երեկոյ մեռաւ ժամ 7ին։

(Հանգուցեալ դուքսն, եղբայր Ումպէրթօ թագաւորին, որդի Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին, Ամէտէօ թագաւոր անուամբ պահ մը Սպանիացւոց թագաւոր ընտրեցաւ, բայց երկրին պառակտեալ վիճակին բերմամբ քիչ ետքը մեկնեցաւ հրաժարելով։ Վերջերս ամուսնացած էր իր քրոջ (Ժէրոմ-Նափոլէոն Իշխանին կնոջ) դստեր հետ, Լէթիցիա իշխանուհին, յորմէ զաւակ ալ ունեցաւ։

Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւնն ալ հետեւեալ հեռագրաւ կը ծանուցանէ Աոսթոյի դքսին մահը.

Յետաձգեալ հեռագիր

Թուրինօ, 18 յուն.

Աոսթոյի դուքսն երեկոյեան ժամ 7ին մեռաւ՝ եկեղեցւոյ խորհուրդներն ընդունելով։ Բոլոր օրն ստար Արքունիք հեռագրաւ տեղեկութիւն խնդրեցին Իշխանին կացութեան վրայ։ Ումպէրթօ թագաւոր առաւօտուն եկած և անմիջապէս պալատ գացած էր։ Իմանալով հիւանդութեան ծանրութիւնն, հեռագրեց Մարկարիտա թագուհւոյն։ Միջօրէին Ալիմոնտա կարդինալ այցելեց հիւանդին։ Ցետ մահուան, թագաւորը սապէս հեռագրեց առ Պ. Քրիսպի.

«Իմ սիրեցեալ եղբայրս հոգին աւանդեց ժամ 6. 45ին։ Իւր վերջին խօսքերը «նուիրեց երկրին և բանակին, զորս՝ ըսաւ՝ «ջերմագոյն սիրով սիրած է։ Այնչափ կանուխ մեռնելուն կը ցաւէր, որովհետեւ «չպիտի կրնար այլ եւս ծառայել երկրին «և բանակին։ Ձեր աջը կը սեղմեմ վշտաբեկ հոգւով։ Մտերմական սիրով, Ձերդ, «ՈՒՄՊԷՐԹՕ»։ —Պ. Քրիսպի ցաւակցական սրտաշարժ հեռագրով մը պատասխանեց։ Աոսթոյի դքսին մահը ծանուցուեցաւ ամեն արքունեաց։ Ճենովայի դուքսն ու դքսուհին մահէն կէս ժամ ետքը վերադարձան իրենց պալատը։ Թագաւորն իւր եղբօր մարմնոյն քով կեցաւ՝ "այրի դքսուհւոյն, Ջըրմիլօ Նափոլէոն իշխանուհւոյն (իւր քրոջ) և հանգուցելոյն որդւոց հետ։ Յուղարկաւորութեան հանդէսն երեքշաբթի կը կատարի հաւանօրէն։ Ամեն դասէ բազմաթիւ Թուրինցիներ իրենց անուններն արձանագրել տուին այցելուաց տումարին մէջ։ Իտալիոյ ամեն կողմանց քաղաքապետութիւնք ցաւակցական հեռագրեր կը ղրկեն։ Թատրոնք փակեցան։

Փարիզ, 18 յունուար

Պատերազմական նախարարն որոշեց որ այս տարի Ա. և Բ. զօրաբանակները՝ փորձի համար՝ պատերազմին միմեանց դէմ, ընդ հրամանատարութեամբ Պիյյօ զօրավարին։

Որոշուեցաւ նաեւ որ մի քանի զօրագունդք անծուխ վառօդը գործածեն փորձի ժամանակ։

Մատրիտ, 18

Կրէնատայի Համալսարանին ուսանողք երէկ հաւաքեցան անգլեւփորթուկէզ վէճին վրայ խորհրդակցելու համար։ Ի նպաստ Փորթուկալի եռանդնալից ճառեր արտասանեցան, և որոշուեցաւ Սպանիոյ միւս Համալսարաններն հրաւիրել որ մասնակցին այս համակրական ցոյցին։

Լիսպոն, 18

Առեւտրական ընկերակցութիւնը ժողով մ'ըրաւ՝ օրակարգ ունենալով Անգլիոյ հետ առեւտրական յարաբերութեանց խզման խնդիրը։ Ժողովը խորհրդակցեցաւ սա կէտերու վրայ. մերժել անգլիական դրամներն. Ափրիկէի մէջ նոր հրապարակներ հաստատել՝ անգլիական հրապարակաց հետ գործ չընելու համար. անգլիական նաւեր չգործածել այլեւս, Եւրոպիոյ մէջ փորթուկէզ վաճառականութեան համար նոր ապարէզ փնտռել։

Աթէնք, 18

Կ'ըսուի թէ ծանր անհամաձայնութիւնք ծագած են Եորկիոս թագաւորին և նախարարապետ Պ. Թրիքուփիսի միջեւ։

Մատրիտ, 18

Քրիսթինէ խնամակալ-թագուհին Երեսփ. ժողովոյ նախագահ Պ. Մարթոսի յանձնեց նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։ Պ. Մարթոս զանազան կուսակցութիւններն հաշտեցնող նախարարութիւն մը կ'ուզէ կազմել։

Մանուկ թագաւորն աղէկնալու վրայ է. իւր հիւանդութեան միջոցին այցելուաց արձանագրութեան համար արքայական պալատան մէջ բացուած տումարը փակեցաւ։

Շարլըռուա, 18

Տեղւոյս պելժիական հանքերու տէարց և հանքագործ բանուորաց միջեւ նոր դժուարութիւնք ծագեցան։

Պերլին, 18

Ռայխսթակը, նախարար Պ. Սթէֆէնի ջերմագին յանձնարարութեանց հակառակ, իւր յանձնաժողովոյն նախաքննութեան յղեց կառավարական ծրագիրն որով տարեկան մեծագումար վարկ մը կը խնդրուի Համպուրկի և Արեւելեան Ափրիկէի միջեւ շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար, ի դիւրութիւն գերման դաղթականաց և կառավարական յարաբերութեանց Արեւելեան Ափրիկէի հետ։

Լոնտոն, 18

Թայմզ կ'իմանայ Փեթերսպուրկէ թէ Վիլհէլմ կայսր, Աւգուսթա մայրկայսրուհւոյն մահուան պատճառաւ, չպիտի մասնակցի ռուսական Արքունեաց մեծ որսերուն, որք այս ձմեռ տեղի պիտի ունենան ի Վիլթէպսք, բայց Ն. Վեհափառութիւն ներկայ պիտի գտնուի տարւոյս օգոստոս ամսուն մէջ ռուս բանակին կատարելիք մեծ ռազմափորձերուն։

Ցէթինիէ, 18

Պ. Կալրօ Վուքովիչ Պելկրատ դընաց, Նիքոլա իշխանին կողմէ շնորհակալութիւն յայտնելու Զեռնակօրայի դաղթականաց ի Սերպիա գտած ընդունելութեան համար։ Պելկրատէ Կ. Պոլիս պիտի երթայ։

Գահիրէ, 17 յունուար

Խուռն մեծ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Պ. Սթանլիի։ Բոլոր պաշտօնական մարմինը, նախարարաց և բընիկ բարձրաստիճան պաշտօնատարաց հետ, հրաւիրուած էին անդ։

Սուտանէ առնուած լրոց նայելով, մեծ սով մը ծագած է անդ եւ մեռելներու թիւը կարի յոյժ մեծ է. ասոր համար է որ զինուորաց համախմբումը դադրած է։

Պերլին, 17 յունուար

Բրուսիոյ Աւագաց ժողովը վերընտրեց նախորդ-նախագահը։ —Ելեւմտից նախարարն հաստատեց թէ ելմտական կացութիւնը նպաստաւոր է, պարբերական բացն անհետացած ըլլալով, մանաւանդ ալքոլի վրայ դըրուած տուրքերէն ի վեր։ Նախարարը դէմ խօսեցաւ պրոց օրէնդրութեան յետադիմական վերաքննութեան։ Մանոյց նաեւ թէ կառավարութիւնը մտադիր է 18 միլիոն մարք խնդրել՝ պաշտօնէից թոշակն աւելցնելու համար։

Վիեննա, 17 յունուար

Ելմտական շրջանակը շատ կ'գբաղին Բարիզէն առնուած այն լուրին վրայ թէ Ռուսիա 500 միլիոն Փրանքի փոխառութիւն մը կնքեր է՝ արեւելեան փոխառութեանց տոկոսները զեղչելու համար։

Բարիզ, 17 յունուար

Պ. Լը Ռուայէ Ծերակոյտի նախագահ վերընտրեցաւ 186 քուէարկուաց 174 ձայնով։ Նախորդ փոխ-նախագահներն եւս վերընտրեցան։

Պրուսէլ, 17 յունուար

Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, Ելեւմտից նախարարը դիւանին վրայ դրաւ օրինական ծրագիր մը՝ աշխատութեան արկածից զոհերուն ի նպաստ սնտուկ մը հաստատելու համար։ Սնտուկը պիտի հաստատուի ի յիշատակ թագաւորին յոբելեանին. դրամագլուխն որոշուած է 2 միլիոն ֆրանք։

Բեդրոպուրկ, 17 յունուար

Ժուռնալ տը Սէն Բէթէրսպուրկ կ'ըսէ թէ «Ռուսիա գոհունակութեամբ կը տեսնէ որ օտար լրագիրք կը հաստատեն թէ, Ռուսիոյ քաղաքականութեան շնորհիւ, խաղաղութեան պահպանման վստահութիւնն ամենուրեք կը վերանորոգի։ Արդէն, այդ քաղաքականութիւնը միշտ նոյնն եղած է արդի Զարին գահակալութենէն ի վեր։ Եթէ լրագիրք ոմանք այսօր համոզուած են Ելեւմտից նախարարին տեղեկագրէն, պէտք է յիշել որ նոյն բացորոշ յայտարարութիւնք եղած էին 1888ին վերջն ալ, բայց յայնժամ «հոգեբանական վայրկեանը» եկած չէր։ Հիմակ որ Ռուսիոյ ելմտական կացութիւնն և զգացումներն, ամէնքն ալ խաղաղական, բաւական պայծառ են, պէտք է յուսալ որ ո՛չ զրպարտութիւնն և ո՛չ չահաւնդիր հաշիները պիտի կրընար տարակոյսի ներքեւ թողուլ զայնս։»

Պելկրատ, 17 յունուար

Սերպ պատուիրակն Պ. Սդէֆանովիք վերստին գնաց ի Սոֆիա, ուր պիտի վերսկսին սերպեւպուլկար առեւտրական դաշնագրոյն բանակցութիւնք։

Զանզիպար, 16 յուն.

Էնկլէզի և Շիւթի գերմանական երկրախոյզ խումբերն այսօր պիտի մեկնին։

Մատրիտ, 17 յուն.

Սպանիոյ պանքային կացութիւնն երկիւղ կը պատճառէ։ Զկարենալով պանքատոմս հանել ի շրջաբերութիւն առանց օրինական արտօնութեան, Պանքան իւր վճարումներն արծաթով կ'ընէ, փոխանակ ոսկւով ընելու։

Բարիզ, 19 յուն.

Պ. Բէյ ը ռ Լ ծանոյց Ելեւմտից նախարար Պ. Ռուվիէի թէ մտադիր է հարցապնդում մ'ուղղել՝ պետական $4^1/_2$ % արժեթղթոց տոկոսի կամաւոր զեղչման զրոյցներուն վրայ։ Պ. Ռուվիէ պատասխանեց թէ չպիտի կրնայ պատասխանել, ըստ որում այդ մասին իւր գաղափարները տակաւին վճռական չեն. յաւեց թէ հարցապնդում մ'կրնայ դժուարութիւններ յառաջ բերել։

Եթէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը Պ. Սփիւլլէրի հարցապնդում ուղղէ արտաքին աշխարհավարութեան վրայ, նախարարը՝ խաղաղութիւնը պահպանելու իր բարեյօժարութեան հաւաստիքը պիտի տայ, ինչպէս Պ. Գառնօ եւս ըրաւ վերջին օրերս։

Հռոմ, 19 յունուար

Հեռագրական Ստէֆանի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանը ջերմ փափաք կը յայտնէ որ Իտալիոյ Դահաժառանգ իշխանն Իւր հիւրն ըլլայ ի Սելանիկ և ի Կ. Պոլիս, ուր բնակարան պատրաստուած է Եըլտըզի պալատան մէջ։ Յունաստանի և Ռումանիոյ թագաւորք եւս ջերմապէս կը խնդրեն որ Իշխանն իրենց պսպնդականութիւնն ընդունի արքայական պալատանց մէջ։

Բեդրոպուրկ, 19 յունուար

Կայսեր հրամանաւ, երկու առժամեայ յանձնաժողովք կարգուած են՝ նոր պաշտպանողական յարձակման հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։ Մէկ յանձնախումբին նախագահն է պատերազմական գործոց նախարարն, եւ միւս յանձնախումբին նախագահը հրետաւորաց զօրավար Սոֆիանօ, թիկնապահ Միշէլ Նիքոլաեվիչ մեծ-դքսին։

Հռոմ, 19 յունուար

Հռոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Մարիանի մեռաւ պրոնշիդի սաստիկ տագնապէ մը։

Փեթերսպուրկ, 19

Զրոյց կայ թէ Ֆինլանտիոյ մեծ-դքսութեան ռուսական իշխանութեան ներքեւ վայելած ինքնօրինութիւնը սահմանափակող օրինական ծրագիր մը քննութեան պիտի առնուի ի մօտոյ։

Վիեննա, 19

Գերմանեւչեհ հաշտարար յանձնաժողովն երէկ աւարտեց իւր աշխատութիւններ։ Այս աւուր վերջնական նստին մէջ խմբագրեց համաձայնութեան բոլոր կէտերը։

Փրէօե կը հերքէ ելմտական և երկրագործական նախարարներուն և Պոհեմիոյ կառավարիչ Թուն կոմսին հրաժարման զրոյցը։

Պոհեմիոյ կառավարիչը պաշտօն ունի գործադրել համաձայնութեան կէտերը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 8 յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	(Պանքայի)	109 1/4
3 » »	» (վճռ-կնին)	108 7/8
3 » Բարիզի	» (պանքայի)	22 97
» »	» (վճռ-կնին)	23 5

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ռ. Սէրի		19 23
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	19 23
Բերայի մէջ	»	19 21
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	19 22
Կէս օրին	»	19 22

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	45 24
Այս առաւօտ	45 24
Կէս օր	45 25

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	41
»	B. »	24
»	C. »	19 22

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օսմ. Բէժի ընդհանուր	Անգլ.	Լ.	4 17
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 23
Պանք տը Գոնս	»	»	7 6
Օտ. Շահե է վալեօր	»	»	4 31
Թրամուէյ	»	»	167 1/2
Բումէլի երկաթուղի		Ֆր.	75 75
Օսլիքամփոն տը Բրիօրիթէ		»	— —
Համեմթուղթ Լավրիոմի			124

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՂԲՂ. ...	100
20 Փրանքնոց	» ...	87 28
Անգլիական ոսկի	» ...	110 12
Իմփէրիալ	» ...	91
Քրիմից	» ...	51 10
Բուլղի թղթադրամ	» ...	8 30
» արծաթ	» ...	77 25
Մէճ. արծաթ. (ասրբ)	» ...	108 24
Վեցնոց	» ...	103 10
Հինգնոց	» ...	103 10
Մեթալիք	» ...	100 20
Թաաֆիյէ	» ...	9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 18 Յունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 55
» » 4 1/2 %	106 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 95
Օսմանեան երկաթուղի	75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	525
Պանք Օթօման	536 25
Գրէտի Լիոնէ	712 50
Իտալական Ռանթ 5 %	93 95
Հելլենական 5 %	462 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	չկայ
Եգիպտական միացեալ	470
Պանք տը Բարի	807 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	402
Սուէզի ջրանցք	2275
Սպանիական արտաքին	71 3/4
Շեք Լոնտրայի վրայ	25 25

Լոնտոն, 18 Յունվ. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 1/2
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 3/4
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	40 3/4
» » » Բ.	24
» » » Գ.	17 3/4
Փոխառութիւն 1877	101
Պանք Օթօման	11 3/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	92 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 3/8
Տայրա Սանիէ	82 3/4
Դօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 1/4
Հելլենական 5 %	91
Մոնօբոլ »	74 7/8
Ռուսական 1889	94 3/8
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 25

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 18 Յունվ. ժ. 10 վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 52
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	17 95
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ	470

Վիեննա, 18 Յունվ. ժամ 10 վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	38
» Բէժիի բաժնեթուղթք	118 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 70

Պերլին, 18 Յունվ. ժամ 10 վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 44-45
Բուլղ. թղթադրամ	224 1/4
Օսմանեան երկաթուղի	84 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 80

Համպուրկ Մէնիի հրդեհի դէմ ապահովագրական ընկերութեանց Տեղւոյս լիազօր Գործակալ Դաւիթ Էֆ. Ասատուածատուր Խմբագրութեանս յղած է իւր Մէնիի ընկերութեան գործառնութեանց և մինչեւ 1889 յունիս 30 փակած ընդհ. հաշուեկշիռն, ուրկից կը տեսնեմք թէ վերոյիշեալ ընկերութիւնն 1888-1889 տարւոյ ընթացքին մէջ յաջողած է իրականացնել 2,704,079 Փրանքի յաւելուած մը իւր տարեկան հասութից ցանկին վըրայ, ինչպէս նաեւ, իւր բաժնետեարց փառաւոր շահ մը հանելէ վերջ, պահեստի դրամին վրայ ալ 787,460 Փր.ի բարդում մ'ըրած է, որով մեր չորրորդ երեսին մէջ եկեղցած յիշեալ ընկերութեանց ազդարարութեան մէջ հետեւեալ բարեփոխումն եղած է։

Համպուրկ Մէնիի Ընկերութիւնք

Դրամագլուխ	Փրանք	5,604,722
Պահեստի դրամ	»	12,773,779
Տարեկան հասոյթ	»	8,000,000

ցվերջ Յունիսի 1889

ՏՈՔԹ. Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Բարիզու բժշկական համալսարանէն վկայեալ Տոքթ. Ս. Արապեան իրեն մասնաւոր ճիւղ ընտրած է սրտի և կուրծքի հիւանդութիւնները։ Սոյն հիւանդութիւնները Բարիզ բրօֆէսօր Բօթէնի մասնաւորներին մէջ մասնաւոր խնամքով ուսումնասիրած է և 12 տարիներէ հետէ յատուկ այդ հիւանդութեանց վրայ կ'աշխատի։

Այս հիւանդութեանց մասնաւոր ուսումը միւս հիւանդութեանց վրայ կատարեալ հմտութեան պէտք ունի և Տեարք բժիշկ գիտեն թէ երբեմն որչափ դըժուար է անոնց սկզբնական պատճառները գտնել։

Ուստի կը յուսայ թէ դժուարաձեռն պարագայից մէջ Տեարք բժիշկք իրեն խորհրդակցութեան ալ դիմել պիտի բարեհաճին։

Գիւղարնակ յաճախորդաց դիւրութեան համար երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 8½էն 10ը կամուրջի գլխոց Քիւչիւկեան Գեղարանը պիտի գտնուի, Պոլսոյ յաճախորդաց յատուկ տուն վարձած է ուր ուրբաթ օրերը կէս օրէն վերջը հիւանդները ձրիաբար կ'ընդունի։ 51 12—16

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՔ

Մեծ-Նոր-Խան, վերի յարկ, Թաւաքճիներու դրանէն մտնելով 4 թիւ սենեակին մէջ՝ ամեն օր ժամը 4 էն մինչեւ 11 Տաճկերէն, Գաղիերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն, Իտալերէն եւ արդի Յունարէն լեզուները կը դասախօսուին դիւրուսոյց եղանակաւ ու դիւրամատչելի պայմաններով։

Նմանապէս վերոյիշեալ 6 լեզուներով ամեն տեսակ գրութիւններ, բարեկամական, առեւտրական նամակներ, պայմանագրեր, եւ այլն կը թարգմանուին ու կը խմբագրուին ամենայն խնամօք։

972 5—6

ԳԱՂՏՆԻՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՄՈԳՈՒԹԵԱՆ

Հեղինակ
Յովհ. Գասպարեան և Յովհ. Գազանճեան

Բովանդակութիւն

Երեւակայութիւն.—Երազ.—Երեւման. մոգական.—Հնատառութիւն և ծածկատառութիւն.—Տեսիլք առ աչօք.—Նախազգուշութիւն.—Գուշակութիւն.—Կենդանական Մագնիսականութիւն.—Ակնհարութիւն եւ այլն.

Սոյն գիրքն որ 432 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ է, իւր արտաքոյ կարգի հետաքրքրական հմտալից և օգտակար պարունակութեամբ ամեն կարգի անձանց համար ընթերցանութեան մասնաւորապէս արժանի գիրք մ'է. գինն է 15 ղրշ.

Կը ծախուի պաշէչ-Գոլոր ... Աղասի

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Գալաթա Ֆրանսալա Աղամեանց ցակաք ... Խաչատուրի։

959 4—12

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՊԷՐԻ

Վանտա պուլունան սաաքիրի չահանէնին պիր սէնէլիք իսարէսի իւզոն մահալինէ մէվգըյէ միւնաքասասէ պուլունմագ իւզրէ մէնիտէ ալ մատ կազէ մատ իշպու իլանէն իթիպարէն իվոյ մահալ ... արզու էտէնլէրին իւջ ... մէշըրըլ ... Ըիւնէ գատար մաղամըլ Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 յունվար 1890	303
Նօ. 2	1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՊԷՐԻ

Պէյքօզ տապապխանէսինէ միւթէհաքիմ օլապ ֆիրուխթ օլունմագ ... իւզէրէ արզըմէսը ալըն քիլօ, պէհէզի նիրմի փարա։

Փուտրա թայինէ մախսուս էյվան քէսպըր օմուզ իքի թօփ, պէհէզէ թօփը օթուզ պէշ ղուրուշ։

Փուտրա թայինէ մախսուս պէհաղ վէնէտիք քէսպըր օմուզ իքի թօփ, պէհէզէ թօփը եիրմի ղուրուշ։

Միւպայեա վէ ֆիրուխթ օլունաճագ պալատէ մէւրադդամ իքի գալէմ էշեայեա թալիպ օլանլարըն քեանունի սանիինին տօգուզունճը կիւնի մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

6 քեանունի սանի 1890	202
Նօ. 1	1—2

---

50 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

0 Գրուասան, 94, Եւրոպէք Գալատբըմ, Վոյվոտայի դիմաց

Ձմրան համար արանց եւ տղայոց վերարկուներու և զգեստներու ահագին մթերք, 50 % տարբերութեամբ ուրիշ խանութներէն։

	Ղրշ.
Ձմրան գծաւոր բանդալօն, ընտիր ձեւ և կարուածք	45
Պատրաստ Ռօպ տը շանպրը, արտասովոր գին	90
Պաշտօնական զգեստ, ռըտէնկոտ, բանդալօն և ժիլէ՝ Սըտանի կերպասէ	220
Բուն թիֆթիքէ բալթօ, ամբողջ բուրդ, մինչեւ հիմա չտեսնուած գին	210
Գաւդոր բալթօ մէջը սադէն կամ Ֆլանէլ, Սըտանի կերպաս, չլսուած գին	170
Ֆրիզէ բալթօ ամբողջ բուրդ, սքանչելի ձեւ	160
Բօյըրին բալթօ գեղեցիկ շէվիօտէ, ամբողջ բուրդ, ոչինչ գին	120
Էլպէօֆի կերպասէ բանդալօն ամբողջ բուրդ	60
Ռուպէի կերպասէ բանդալօն շատ վայելչաձեւ	70
Ձմրան բալթօ, մէջը Ֆլանէլ, ամբողջ բուրդ	115

Ահագին մթերք տիկնանց և օրիորդաց վերարկուներու և մանկըներու։—0
Գրուասան վաճառատունը նոր միջոցներ ձեռք առած է, որով կարող է գաւառներն ալ ղրկել խնդրուած ապրանքները. (1)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հմտագոյն դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոսկ բարեխոսութեամբ, որք ունին վաղօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ մինչեւ յունիս 1888	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծ բնակարաններ և բնակութիւններ և նոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ ստրանակով ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լաւրլ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Եօւկխատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ՍԱՎՐՈՒՍԵԱՆ և Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

10 Ճէլալ-պէյ խանի տակը 10

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱՄՈՔՅՈՒՑՈՒԱԾ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հաջակս, թէ գաւառներու մէջ և թէ յատուկ խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌՄՈՒՆՔ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 52

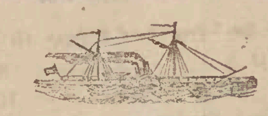

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոյ ամեն երկու շաբաթ կը ճամբէ Լիվերփուլէ և Պոլիս-Իզմիր Ածեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Որեգոնիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալգերա	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բոյմիրա	2144
Ալեպբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Լէրպուրկ	1614		

Թրինիտատ շոգենաւը, Նաւապետ Քինկ, Խմաստէն առա կ'ապաստ յունվ. 10ին. Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւչիւք Հոլիլ փաշա խան, Ղալաթիա 910

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԻՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր	Ֆր.	86,699,959,12.
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարաց	»	408,448,921,35.

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներէն % 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ. Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իբաւունք կուտայ շահուց մասնակցել իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, սակէ զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320,30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մանկանց օժտին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 Ֆրանքին վրայ, 415 Ֆրանքի շահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումին.

Զնչին մ'ցանակի մը միջոցաւ կարելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ։
Գրասենեակք, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՈՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԸՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս հրլյագգեստներ, քօուէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և սաւ կը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 101

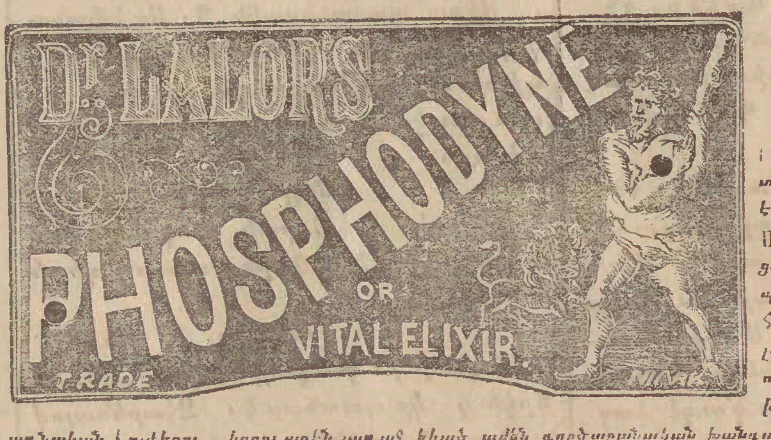

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ- ՈՅԺ ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, ջիլ առնական էյմերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարումն։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային և սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի և երիկամունք անդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն և ապառումը. կը եռանդնէ կենսական ոյժերու ու ...ու է կորուստ որ յառաջ եկած է ... է դատճառէ։

Ջղային սխալութեան և սաստ հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական և մնայուն է. Ժելատագնութեան գգալուներն և սխտանիշք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային զօրութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մտցնելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆոռ, ... Առնական կորովը կը կենդանացնէ ... մէջ, մարմնոյն և մտքին տալով հաւանական և առողջ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և դոհունակութեամբ։ Ախորժակ կ'ուտէ, կը զուտէ և կը ճոխացնէ արիւնն և նոր առուգութիւն մ կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան և մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան և մտաւորական կարողութեանց նոր նաւոր յաւելմամբ և կորովութեան և բարօրութեան զգացմամբ մը, որ վայելութիւնն հիւանդը չատուց ի վեր կորսնցուցած էր։ Մարդկութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ և կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լնալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ և առողջ դոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ... ման շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England ... փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ ... բազմաթիւ վտանգաւոր և վնասակար կեղծեր։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչէն քով,

65 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97։

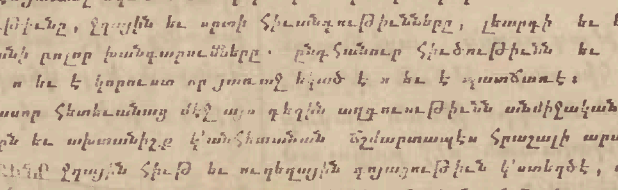

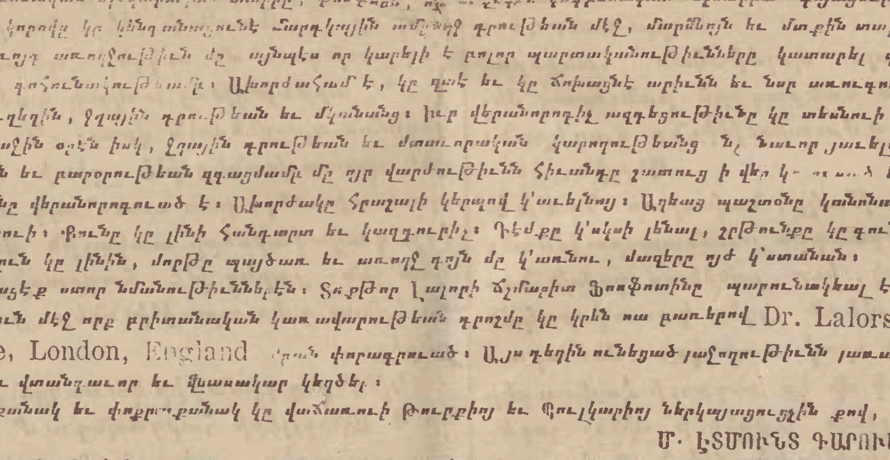

Ըստ որում մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ոմանք, տեսնելով այն յաջողութիւնը զոր Ռուսական քաուչուէ մուճակները (լասթիք) կը վայելեն վերջին երկու տարիներս՝ իրենց վայելչութեամբ և հաստատութեամբ, այս տարի բերել տուած են ուրիշ երկիրներէ մուճակներ, որք կը կեղծեն ոչ միայն ներքանին վրայ գրուած կնիքներուն ձեւերն և գոյներն, հապա նաեւ կարմիր եռանկիւնը, պարտ անձին կը համարիմ հասարակութեան ուշադրութիւնն հրաւիրել այս կեղծերուն վրայ, ի վերեւ ներկայացնելով ռուսական մուճակներուն ճշմարիտ նշաններուն օրինակներն, որպէս զի Ռուս և Ամերիկեան ընկերութեան արտադրութիւնք, որոց միակ ներկայացուցիչն եմ յՄրեւելս, չ'շփոթուին յիշեալ կեղծերուն հետ։

Կարելի է Ռուսական ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐԸ գնել իմ վաճառատունէս, Մէյտանճըք փողոց, Թիւ 54 և 56 (Պոլիս) և հետեւեալ վաճառատուններէն։

Կ. Պոլիս, 8 Նոյեմբեր 1889 ԷՄ. ՄԷՐՃԱՆՈՖ

1. Միլ է Եօն Արդիքըլ, Պահչէ Գաբու, Թիւ 21
2. Իգնատր, Մեծ փողոց Բերայի, Թիւ 433
3. Վէնդուրա եղբարք, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 633։

Ծան. Գնուած ատեն ուշադրութիւն ընել թէ յիշեալ նշանները կան մուճակներուն վրայ։ 45

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներեւոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։

Ներկ չէ, և ամենեւին զեան մը չըներ։ Եթէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր տիկին Ս. Ա. Ալլէնի Աշխարհահռչակ մազի նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի Ժ. և Ն. Գանչիւք եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, Էսմեր Քարաւանա, Ղալաթիա, Եիւքսէք Գալտըրըմ 95 և 97. Գիւչիւքեան Ղըրգաց քով 77 Էմին Էօնիւ—, 51 Նէկի Համի և 163 Մեծ փողոց Բերայի, և Իգնատոնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 423։ 18

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

Պոլիս Աշըր Էֆէնտի խանի Ներքեւ Թիւ 17

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Հովանոցներու յատուկ Օ ՐՈՊԷՆՍՈՆ մթերանոցի հիմնադիրը, Պ. Ժօրժ Էֆթիմիատիս, կը ծանուցանէ իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Աշըր Էֆէնտի խանին ներքեւ գտնուած իւր Թիւ 15 մթերանոցն, ամբողջ ապրանքներով ուրիշի փոխանցած և նոյն խանի ներքեւ Թիւ 17 վաճառատունը բացած է։ Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին թէ՛ արանց և թէ կանանց համար ամեն տեսակ մետաքսեղէն ու բրդեղէն հովանոցներ, բրդեայ գուլպաներ, Ֆանելաներ, Թրիգօ տաբատներ, ձեռաց սրբիչներ, անձեռոցներ, Թաշկինակներ և այլ այդ կարգի ապրանքներ, բոլորն ալ խիստ դիւրամատչելի գներով։ 44

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՐԱՆԻ ԳԻՆԻ

88

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կազդուրէն և զօրացուցանէ որովհետեւ կ'աւելցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

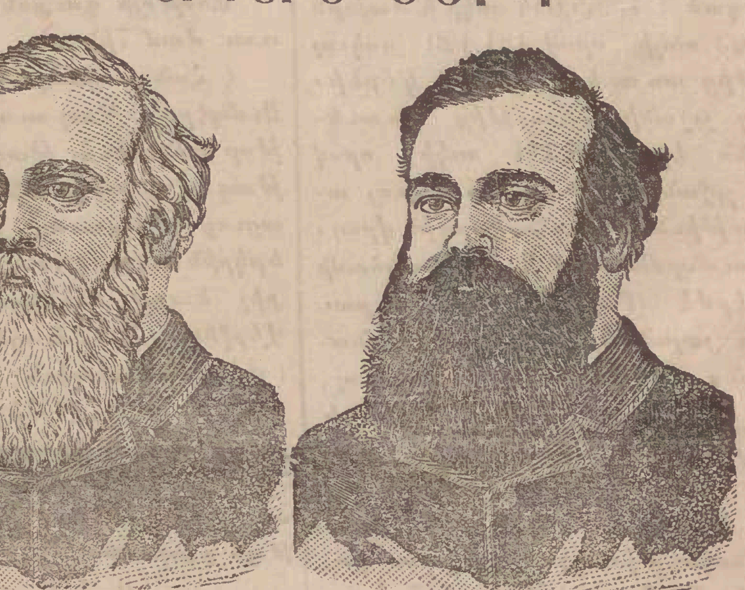

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ... և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի.

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողի ի դերև հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակը երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն գնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած քսուքով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել պէտք, այնպէս որ ամբողջ մազերու թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չորխանայ։ Բոլոր մազերը մէկ հոլլալով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթը անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջէն դէմքն և ձեռները լուալու է սա ի զգուշութիւն.

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը աքցոլով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թըրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵԴՐՈՆԸՆ ՁԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի՝ ԷՐՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։

63